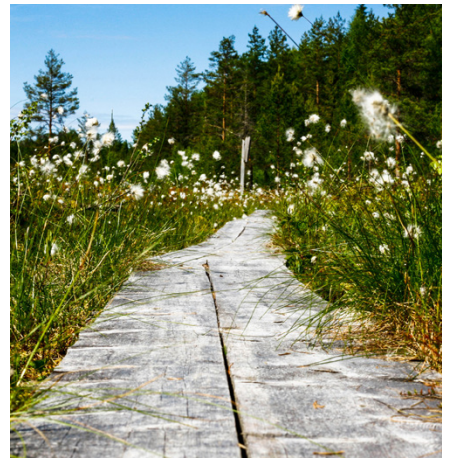

Seija Lukkala liputtaa
kestävän kehityksen
puolesta

► Sivu 4

Pyhiinvaelluksessa
olennaista on matka

► Sivu 12

Tommi Korpela
papin roolissa
Eden-elokuvassa

► Keskiaukeama

Onko enkeleitä olemassa?

► Sivut 10-11

RAKENNESELVITYS on loppusuoralla

Rakennemuutoksen tavoitteena on ylläpitää ja kehittää seurakuntien toimintaa niukkenevassa taloustilanteessa.

Silti lähikirkot palvelevat ihmisiä edelleen ja tutut yhteisöt eivät häviä mihinkään.

”Hyvä tästä tulee”, toteaa rakenneselvitystyöryhmän puheenjohtaja, Männistön kirkkoherra **Aulikki Mäkinen**.

Hänen mukaansa ryhmä on onnistunut käymään hyvässä hengessä läpi erilaisia vaihtoehtoja ja punninnut niiden edut ja haitat.

”Emme ole kaikesta samaa mieltä, mutta erilaiset näkemykset ovat saaneet kuulua. Olemme kuitenkin löytäneet yhteisen suunnan, jota kohti tässä vaiheessa mennään.”

Historia kulkee mukana

Mäkinen uskoo, että jos seurakuntarajoja piirrettäisiin nyt tyhjältä pöydältä, seurakunnat muodostuisivat varmasti osittain toisin kuin tällä hetkellä.

”Mutta historia kulkee mukana ja seurakuntarajojen muuttaminen etenkin seurakunnan sisällä on vaikeaa.”

”Itse pitäisin neljän keskustaseurakunnan liittämistä yhteen parhaana ratkaisuna. Se hyödyttäisi kaupungin asukkaita ja antaisi riittävästi resursseja työn kehittämiseen juuri keskustaluokalla. Yhden seurakunnan malli ei poistaisi nykyisen rakenteen ongelmia, vaan kasvattaisi hallintoa. Siksi en pidä sitä hyvänä ratkaisuna pitkien välimatkojen Kuopiossa. Maaseutualueen toimintaedellytykset on turvattava oikeudenmukaisella rahanjaolla”, Mäkinen pohdiskelee.

Valtuustoseminaari käsittelee rakenneselvitystyöryhmän tuloksia syyskuun lopussa.

JÄRVI-KUOPION suntio Pirjo Pasanen avaa vanhan tehtaankirkon kellotornin ovet, jotta kirkonkellot kantavat viestiä yli seurakunnan.

”Sen jälkeen seurakuntaneuvostot voivat tehdä esityksen itseään koskevasta rakennemuutoksesta. Oletan, että vuoden loppuun mennessä tiedämme, millainen rakenne seurakuntayhtymässä on vuoden 2023 alusta.”

Fokuksessa ammattitaito

Männistön seurakunnan kanttori **Heikki Mononen** toivoo rakennemuutoksessa huolehdittavan työntekijöiden työnkuvi- ta siten, että jokainen saisi toteuttaa omaa ammattitaitoaan ja osaamistaan tehtävissä.

”Se olisi myös seurakuntalaisten etu.”

”Kyseessä on suuri asia, joka tulee vaikuttamaan omaan työkuvaan vahvasti. Toivoisinkin laajempaa keskustelua asiasta yhtymätasolla ja nimenomaan työntekijöiden näkökulmasta.”

LYHYESTI

Tuomiokapitulilla oli oikeus antaa varoitus

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS (KHO) on antanut 18.9. ratkaisun kysymyksessä, joka koski papin toimittamaa samaa sukupuolta olevan parin kirkollista vihkimistä. KHO:n ratkaisun mukaan tuomiokapitulilla oli oikeus antaa varoitus samaa sukupuolta olevan parin avioliittoon vihkineelle papille.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon piispat toteavat, että KHO:n ratkaisu selkeyttää oikeudellista tilannetta pitkään jatkuneessa kirkon vihkikäytännön koskeneessa keskustelussa.

”KHO on nyt tehnyt päätöksen siitä, voiko samaa sukupuolta olevan parin vihkineelle papille koitua seuraamuksia. Kirkon avioliittokäsityksestä päättäminen kuuluu kirkon omille päätöksentekokoelimille perustuslain turvaaman

uskonnonvapauden piiriin kuuluvana asiana”, piispat toteavat.

Piispainkokous käsittelee asiaa seuraavassa kokouksessaan 21. lokakuuta.

#SILMÄTRISTISSÄ

PÄÄKIRJOITUS

Minna Siikaniva
minna.siikaniva@evl.fi

Ollaan ihmisiksi

Olen viime viikkoina vierailut ahkerasti Kuopion kaupunginteatterissa. Näytöksiä katsottuani ja syksyn lähestyessä mieleeni on hiipinyt erityisesti luopumisen teema.

Pukija sijoittuu teatterimaailmaan ja siinä pääosan esittäjän Sirin fyysiset voimat ja muisti alkavat pettää. Hänen uskollinen pukijansa tietää keinot, miten toimia. Tehtävä ei ole helppo. Näytelmä on ilta toisensa jälkeen esitettävä, vaikka Sirin terveys horjuu ja ympärillä riehuu toinen maailmansota.

Tove Janssonin kirjaan perustuvassa näytelmässä Kesäkirja pieni tyttö Sophia ja hänen isoäitinsä puolestaan viettävät kesää ulkosaaressa. Elämään mahtuu seikkailuja ja mukava yhdessäoloa, mutta myös ikävystymistä ja ulkopuolisuuden kokemusta. Yhdessä kohtauksessa Sophia rukoilee, että tapahtuisi edes jotain, kun on niin tylsää. Nousee kova myrsky ja pientä alkaa pelottaa. Sophia on varma, että myrsky on Jumalan vastaus hänen rukoukseensa. Oivaltavasti isoäiti lohduttaa: ”Minäpä rukoilin, että tulisi kaunis ilma”.

Mukana on haikeutta kesän loppumisesta elokuun pimenevien iltojen myötä. Vanheneminen pakottaa myös luopumaan ja lepäämään.

Kaksoiselämää-musikaalissa soivat **Juice Leskisen** laulut. Musikaali vie katsojat 1990-luvun alkuun, keskelle pankkikriisiä. Pääosaan nousevat kuitenkin rakkaus ja elämän arvaamaton kulku.

Juice Leskisen 70-vuotisjuhlavuoden kunniaksi on koottu kokoelma Toisinajattelija. Teos sisältää Juicen sitaatteja, joista kuvastuu ajan henki ja ajatukset yhteiskunnasta uskoon ja ihmisestä toiseen ihmiseen.

Suomen Kulttuurirahaston vuonna 2013 teettämän tutkimuksen mukaan taitelijoista kaikista suurimman vaikutuksen suomalaisiin ovat tehneet **Jean Sibelius, Väinö Linna, Tove Jansson** sekä Juice Leskinen.

Ylösousemus jälkeen kaiken, ylösousemus päivä uus Ylösousemus siihen on meillä yksi ainoa mahdollisuus – Ollaan ihmisiksi.

Juice Leskinen

Monosen mielestä Kuopion seurakuntayhtymä on maantieteellisesti haasteellinen.

”Alue on todella laaja. Uskon, että paras olisi kolmen seurakunnan malli, jossa Kallavesi ja Järvi-Kuopio jatkavat itsenäisenä ja kaupunkiseurakunnat menevät yhteen.”

”Parhaimmillaan uudistus voi johtaa työntekijöiden ammattitaidon parempaan ja tasapainoisempaan hyödyntämiseen. Se vaikuttaa positiivisesti niin työmotivaatioon, kuin myös palveluiden laatuun.”

Rakentavia avauksia

Järvi-Kuopion nuorisohjaaja **Atte Kääriäinen** kertoo, että hänen työhönsä kuuluvat erityisesti perhekerhot, alakouluikäisten kerhot, nuorten kokoava toiminta sekä yhteistyö koulujen, lukion ja kaupungin nuorisopalveluiden kanssa.

Kääriäinen muistuttaa, että seurakuntarakenteen tulee palvella työn järkevää jakamista ja toteuttamista ihmisten parissa. Sen tulisi myös mukailla seurakuntalaisten elinpiirejä ja asiointiympäristöjä.

Kääriäinen on osallistunut rakenneselvityksen työntekijäkyselyyn ja lisäksi asiaa on käsitelty työala-kohtaisissa keskusteluissa.

”Mielestäni nuorisotyön osalta saatiin yhteisessä keskustelussa aikaan rakentavia uusia avauksia. Olisin kuitenkin kaivannut myös työskentelyä yhdessä luottamushenkilöiden kanssa.”

”Kannatan kolmen seurakunnan mallia. Kuopion keskustan alue ei tarvitse seurakuntarajoja. Käsittääkseni suurin osa ihmisistä liikkuu nykyisten keskustan alueen seurakuntien välillä varsin luontevasti.”

Euro konsultoi

Yrittäjä ja Järvi-Kuopion seurakunnan jäsen **Anne Eskelinen** pyörittää kukkakauppa- ja hautaustoimistoyritystä.

”Olen koko ajan yhteydessä hautauspuolen ihmisiin ja oman seurakunnan suntioihin. Heidän kanssaan yhteistyö on ollut erittäin hyvää. Yrittäjänä ymmärrän, että säästöjä tarvitaan. Samalla kuitenkin

kin näen, että ydintoiminnasta kuten jumalanpalveluksista lähikirkkoissa olisi pidettävä kiinni.”

Eskelisen mukaan toiminnan säästöjen sijaan tulisi säästää rakennuskustannuksista.

”Turhia tiloja ei ole varaa ylläpitää. Ihmisellä on sekä raha- että tunneavot. Euro konsultoi, vaikka haluaisi tunteella elää. Minusta olisi tärkeää, että ihmisiä kohdattaisiin erityisesti silloin, kun heillä on surua ja huolia.”

Eskelinen toivoo, että seurakuntarakenne palvelisi järviuopiolaisiakin tasavertaisesti.

”Neljän seurakunnan malli tuntuu parhaalta. Silloin seurakunnat ovat kooltaan tasavertaisia. Kolmen mallissa Tuomiokirkkoseurakunnasta kasvaa liian iso.”

Uudistusmieltä tarvitaan

Petra Kärkkäinen on juuri valmistumassa sosionomi-diakoniksi.

”Olen aloittanut seurakuntatoiminnan Alavan seurakunnasta kerholaisena ja kasvanut aikuiseksi Kallaveden seurakunnan alueella. Nyt palaan takaisin juurilleni ja aloitan työt Alavassa diakonin sijaisuudessa.”

Kärkkäinen arvelee, että liian isolla seurakunta-alueella ja -rakenteella resurssit heikkenisivät.

”Ehkä kolmen seurakunnan mallissa keskustasta tulisi liian iso ja hankalasti johdettava. Se voisi johtaa siihen, etteivät seurakuntalaiset koe enää alueeseurakuntaa omakseen ja kynnys lähteä toimintaan kasvaisi. Myös Kallaveden ja Järvi-Kuopion edustus päättävissä elimissä jäisi liian pieneksi, mikä olisi heidän kannaltaan huono tilanne.”

Diakonina Kärkkäinen ajattelee, että pienemmillä seurakuntarakenteilla ja -alueilla saataisiin paremmin pidettyä kontakti vähäosaisiin.

”Uudistus jakaa varmasti mielipiteitä. Olipa päätös mikä tahansa, tulee se aiheuttamaan purinaa. Sopeutumiskykyä ja uudistusmieltä tarvitaan.”

ERIKA SUOMINEN

KUUKAUDEN VALINNAT

41

SUOMESSA on 41 kirkon perheasiain neuvottelukeskusta.

SIILINJÄRVEN SEURAKUNNAN entinen luottamushenkilö, lasten- ja nuorisopsykiatrin erikoislääkäri Pirjo Ojala on valittu Suomen Lähetysseuran hallitukseen vuosiksi 2020–2023. Hallituksessa jatkaa myös Puijon seurakunnan kirkkoherra, lääninrovasti **Jaana Marjanen**.

SUOMEN KIRKKOJEN yhteistä ihmisoikeuskampanjaa, Ekumeenista Vastuuviikkoa, vietetään 18.–25.10. teemalla ihmisoikeuspuolustajat. Vastuuviikolla vietetään myös 24.10. YK:n päivää sekä Rauhan, ihmisoikeuksien ja kansainvälisen vastuun rukouspäivää.

ANTEEKSIANTAMISEN emojiä ei hyväksytty kansainväliseen emoji-valikoimaan. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon aloitteesta käynnistynyt Forgivemoji-kampanja alkoi syksyllä 2019. Idea toimitettiin emojiavalikoomaa hallinnoivalle Unicode-järjestölle, jonka mielestä kampanjan ehdottama emoji ei ollut tarpeeksi erottuva.

RUKOILEN

Rakas taivaallinen Isäni!

Muistan Sinun edessäsi lapsiani.

Pidä heistä huolta.

Anna Sinä siunauksesi

heidän elämäänsä.

Hoida heidän sielujansa.

Sinä tiedät,

että tunnen itseni avuttomaksi.

En osaa puhua heille sinusta,

siksi puhun enemmän heistä

sinulle.

Armahda lapsiani.

180

KIRKON perheasiain neuvottelukeskustoissa työskentelee yli 180 työntekijää.

18 500

VIIME VUODEN aikana kirkon perheeneuvonnassa tavattiin valtakunnallisesti noin 18 500 asiakasta.

KESTÄVÄ KEHITYS on tekoja

Kierrätys hyvä, kulutuksen vähentäminen parasta. Seija Lukkala tietää olevansa oikealla tiellä.

Kun kiertotaloustuotannon suomalainen pioneeri **Seija Lukkala** ideoi vuosituhanen vaihteessa Globe Hope -yrityksen, kestävä kehitys oli vasta seminaaritason puheenaihe.

Lukkala sai ensimmäiset ajatukset Globe Hopesta Taideteollisen korkeakoulun Heads and hands -koulutushankkeesta, jossa valmisteltiin luovan alan yrityksiä kansainväliseen liiketoimintaan. Sitä johti kuopiolainen **Eija Tanninen-Komulainen**, joka on nykyisin Kuopion Rouvasväenyhdistyksen toiminnanjohtaja.

”Prosessi menee tässäkin asiasa niin, että ensin ihmisten pitää saada tietoa monen kanavan kautta, jotta tieto muodostuisi ymmärrykseksi. Sekään ei vielä riitä, sillä ymmärryksen pitää muuttua teoiksi”, Lukkala sanoo.

Globe Hopen syntyäikoina oli jo kuluttajatutkimustietoa kierrätetystä materiaalista. Silloin kärkeen nousi 18–25-vuotias nuori kaupunkilainen, joka halusi kuluttaa kestävästi, mutta olla silti katu-uskottava. Sen sijaan yli 40-vuotiaat pikemminkin rakastivat kuluttamista.

Asennemuutos on ollut suuri. Lukkalan mukaan nyt todellakin kiinnitetään huomiota ostokäyttäytymiseen. Samalla myös halpatuottamiseen keskittyneet kansainväliset vaateketjut ovat huomanneet, että kuluttajat vaativat kestävästi tuotettua, jäljitettävää tekstiiliä.

Kuluttaja on siis sekä kuningas että vastuullinen. Lukkalan mielestä nykyään etenkin nuoret ovat tiedostavia ja vastustavat kerskakulutusta.

Materiaalien kunnioitus hävisi

Seija Lukkalalla oli ollut aiemmin designyritys SL-Studio, joka valmisti teko-turkiksia. Hän näki tuolloin omakoh-taisesti, mitä markkinoille rynnistä-neet kansainväliset ketjut kuten H&M, Lindex, KappAhl sekä markettien paisu-vat vaateosastot merkitsivät tekstiili-alalle ja kivijalkakaupalle.

”Kun tekstiilituotanto siirtyi Aasiaan, tekstiilien hinnat romahtivat.”

Hyvästä kotimaisesta materiaalis-ta Suomessa tehty vaate oli tuomittu häviämään kilpailussa, jota käytiin vain hinnalla.

”Ei enää vertailtu laatua ja tuotteen pitkäikäisyyttä. Se herätti kysymään, että miten on oikein mahdollista lisä-tä tuotantoa tällä tavalla. Meillähän on vain yhdet luonnonvarat.”

Kun tekstiileistä tuli liian halpoja, hävisi samalla materiaalien kunnioi-tus. Vaate oli äkkiä vain jätettä, jonka saattoi surutta hylätä ja ostaa tilalle uutta. Kulutus kasvoi kohisten. Toisek-seen kulutusta lisäsivät väestönkasvu ja kehittyvien maiden kasvavat taloudet.

Ylijäämäkankaat tuotteiksi

Globe Hope valmistaa tuotteita kuten laukkuja, reppuja ja koruja ylijäämä-

ja kierrätysmateriaaleista. Tuotantoon päätyvät tehtaiden vielä rullalla olevat ylijäämäkankaat, käytetyt armeijan säkit, teltat ja laskuvarjot sekä käytetyt purjeet, turvavyöt ja messumatot.

Pari vuotta on kehitetty konseptia, jossa kierrätykseen otetaan firmojen poistotekstiileitä maksimaalista resurs-sitehokkuutta noudattaen ja kanavoi-daan ne erilaisiin hyötykohteisiin. Kyse on palvelualan, sairaaloiden ja hotellien sellaisista työvaatteista ja poistotekstiileistä, jotka muuten menisivät poltet-taviksi.

Miksi huonolaatuisia tehdään ja ostetaan?

”Tällaista jätettä syntyy vuodes-sa valtava määrä, 13 miljoonaa kiloa. Hyötykäyttö pohjautuu suomalaiseen patenttiin, joka on myyty kansainvälisille yrityksille vedenpuhdistukseen. Nimit-täin vedenpuhdistuslaitosten yhtenä komponenttina käytetään tietyllä taval-la murskattua tekstiiliä, jossa on tietty koostumus ja tietty rakenne.”

Korona-aikana aloitettiin pestävi-en suojamaskien ja terveydenhuollon tarvitsemien suojavausteiden valmis-

taminen. Niitä ei valmisteta kierrätys-materiaalista, mutta ne palvelevat Globe Hopen kestävä kehityksen filosofiaa.

Langasta asti

Markkinoille on syksyllä tulossa myös uusi vaatemallisto. Siinä tuotekehitys on viety niin pitkälle, että kaikki mate-riaalit on tehty 100-prosenttisesti kier-rätyslangasta.

”Langassa on 60 prosenttia puuvillan leikkuujätettä ja 40 prosenttia muovipul-lojen muovia.”

Kehitystyö ei ole ollut ihan yksinker-taista Suomessa, jossa ei ole enää teks-tiiliteollisuutta. Siksi lanka tehdään Inti-assa, samoin kuin materiaalien keruu. Paljon on tehty sielläkin työtä tuotan-toketjun valvomiseksi, niin että kaik-ki vaiheet lajittelusta, värjäyksestä ja neulomisesta ompelemiseen ovat jälji-tettävissä ja ne on myös sertifioitu.

Kun tekstiiliteollisuus loppui, loppui myös alan koulutus. Niinpä Globe Hope-kin sai huomata, ettei ompelukapasi-teettia enää löydy mistään. Osaami-nen voi mennä kokonaan maan rakoon, sillä kohta ei ole enää edes niitä, jotka pystyisivät teollisuusompelua opetta-maan.

”Toisaalta kyllä toivottaisiin, että esimerkiksi maskit ja suojavaatteet tehtäisiin kotimaassa.”

Seija Lukkala ei aio antaa periksi, päinvastoin.

MUOVIPULLOISTA voidaan valmistaa muun muassa kierrätyslankaa.

Kiperin kysymys kuitenkin on, miksi meillä on niin paljon tekstiilijätettä. Miksi huonolaatuisia tehdään ja oste-taan? Tuotteen vieminen hyvää tarkoit-taen kierrätykseen ei ole ratkaisu. Kulu-tuksen vähentäminen on ainoa tie.

”Pitäisi myös miettiä, mikä on tuot-teen oikea hinta. Sekö, mikä lukee hintalapussa valuuttana vaiko se, kuin-ka paljon tuote on kuluttanut luonnon-varoja, saastuttanut maaperää ja edis-tänyt ilmastomuutosta.”

MITÄ MIELESSÄ?

Pidetään huolta eläimistä

Yksi koronakevään monista seurauksista on ollut se, että ihmiset ovat innostuneet hankkimaan lemmikkejä. Koska elämä on keskittynyt tavallista enemmän kotiseinien sisäpuolelle, on lemmikeistä haluttu saada seuraa ja uudenlaista sisältöä arkeen. Valitettavasti aivan kaikki eivät innostuksissaan ole ehkä ajatelleet, miten pitkäaikainen vastuu lemmikkieläimestä seuraa.

”On pelättävissä, että kun elämä taas normalisoituu, ei lemmikeistä jakseta enää olla niin kiinnostuneita”, Savon Eläinsuojelun vapaaehtoinen eläinsuojeluneuvoja **Minna Pellinen** pohtii.

Miten toimia, jos ei itse pysty enää huolehtimaan lemmikistään?

”Kannattaa ottaa yhteyttä meihin. Osaamme etsiä kulle-

kin lemmikille oikean sijoituspaikan esimerkiksi kodittomien eläinten hoitoyhdistyksestä. Yhdistys pyrkii sitten etsimään lemmikille uuden ja hyvän kodin. En suosittele omistajaa itse kauppittelemaan eläintä vaikkapa netin kautta, koska silloin on vaikea varmistua kiireessä, millaiseen kotiin se on päätyvässä.”

Mikä työllistää eläinsuojelua näin syksyisin?

”Syksyllä luonnonvaraiset eläimet alkavat olla enenevässä määrin nälissään, koska ilmojen kylmetessä ne tarvitsevat enemmän energiaa. Silloin ne pyrkivät ihmisten ilmoille ja se poikii yhteydenottoja eläinsuojelusta vastaaville tahoille.”

Saako luonnonvaraisia eläimiä ottaa hoidettavaksi tai lemmikiksi?

”Eläinsuojelulain mukaan sairasta tai loukkaantunutta eläintä on autettava eli sitä saa hoitaa. Meillä on olemassa myös luonnonvaraisten eläinten hoitorinnejä, joihin voi toimittaa apua tarvitsevan eläimen tai ilmoittautua itse mukaan. Tällä hetkellä on tarvetta erityisesti siilien hoitopaikoista. Jos on epävarma siitä, millaista hoitoa eläin tarvitsee, on varmintä konsultoida meitä.

Lemmikeiksi luonnossa eläviä eläimiä ei saa ottaa.”

Lisätietoja: sey.fi/savo

HELI HARING

KOHTAAMISIA

Lasten asialla sukupolvien ajan

”Mutta mikä on sinun oikea nimesi?”

Siilinjärven seurakunnan lastenohjaaja **Sisko Hartikainen** on saanut selittää lapsille jo 30 vuoden ajan, että Sisko on ihan oikea, hänelle kasteessa annettu nimi.

Sisko-kaimoja ei ole ainaakaan vielä tuotu päiväkerhoon

eikä taideta enää ehtiäkään, sillä hän jää vuoden vaihteessa eläkkeelle. Sen sijaan päiväkerhoissa on lapsia, joiden äidit ja isät ovat olleet aikoinaan hänen ryhmissään. Se tuntuu mukavalta.

Työkin on ollut niin mukavaa ja monipuolista, ettei hän olisi voinut kuvitella itselleen muunlaista työtä.

Päiväkerhon, iltapäiväkerhon ja avoimen puistokerhon lisäksi tuttu lastenohjaaja on mukana kirkon työssä siellä missä tapahtuu, esimerkiksi sunnuntain perhemessuissa ottamassa lapsiperheet vastaan.

Vuosikymmenet ovat muuttaneet lapsityötä. Lapset sen sijaan ovat Sisko Hartikaisen mielestä aina yhtä ihania, joskin nykyisin huomattavasti äänekkäämpiä kuin 90-luvulla syntyneet.

”Aikoinaan kerhoja oli pitäjällä Kuuslahdessa, Hamulassa, Kumpusella, Pyylammilla ja

Jännevirralla. Toisissa paikoin kerhot pidettiin aamupäivisin, toisissa taas iltapäivisin ja niin päivä meni paikasta toiseen ajellessa.”

Suurin muutos johtui vuonna 1996 voimaan tulleesta päivähoitolain uudistuksesta, joka takasi subjektiivisen päivähoito-oikeuden kaikille alle kouluikäisille. Seurakunnan lapsikerhoille ei ollut sen jälkeen enää niin suurta kysyntää.

Siilinjärvellä oli aloitettu jo 1980-luvulla kouluikäisten iltapäiväkerhot. Kun vuonna 1990 iltapäiväkerhoa suunniteltiin Toivalaan, lastenohjaajaksi juuri valmistunut Sisko Hartikainen haettiin kotoa töihin.

”Nuorisotyöstä tuolloin vastannut pappi **Seppo Laitanen** tuli kotona käymään ja sanoi, että rupea perustamaan iltapäiväkerhoa. Sillä tiellä olen.”

KAIJA VUORIO

Palvelemme teitä kaikissa hautausjärjestelyihin liittyvissä käytännön asioissa luottamuksella, yksilöllisesti ja ammattitaidolla

Toimialueena Kuopion seutu ja lähikunnat

Iltaisin ja viikonloppuisin
puh. 040 585 0456

toimisto@hautaustoimistoparviainen.fi

www.hautaustoimistoparviainen.fi

**Hautaustoimisto
Parviainen Oy**

Savonkatu 18 | 70110 Kuopio | ma-pe 9-16 | puh. 017 261 3771

**Asianajotoimisto
Kalevi Pitkänen Oy**

Puistokatu 6,
70110 KUOPIO

puh. 017 282 2211

www.kalevipitkanen.com

aatsto@kalevipitkanen.com

Perunkirjoitukset, perinnönjaot, testamentit ym.

**ASIANAJOTOIMISTO
ESA AIRAKSINEN**

Tulliportinkatu 34, Kuopio
050 3522516, www.esairaksinen.fi

*Suru on
hitaasti vaalenevia varjoja...*

**Hautaustoimisto
J. NURRO OY**

Kauppakatu 55-57, KUOPIO, puh. 017-261 3065, 040-505 6287
saila.lehto@nurro.fi www.nurro.fi

**Hautaustoimisto
Länsivuori**

*Täyden palvelun
hautaustoimisto yli 50 vuoden
kokemuksella.*

Savonkatu 25
70110 Kuopio
Puh. 017 261 6531, 040 512 1035
www.lansivuori.fi

Tietokoneapu

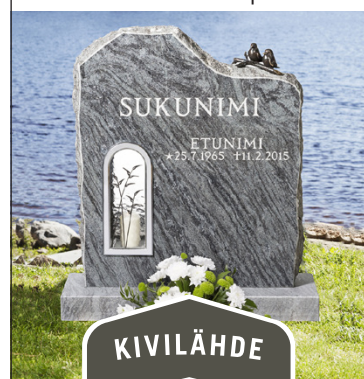
puhelimet & tabletit
**Kotitalous-
vähennys**

www.orden.fi

040 5844 045

**HAUTAKIVET
LISÄKAIVERRUKSET**
sekä kaikki kivialan palvelut

KIVILÄHDE

• 1989 •

KAAVIN KIVI OY - KIVILÄHDE
Kirjekuorentie 6, Kaavi
p. 017 6880 100, myynti@kaavinkivi.fi
Avoinna ma-pe 8-17
www.kivilahde.fi

NUORTEN ÄÄNI kuuluu kirkon katolta

Kallaveden seurakunnan nuoret tekivät musiikkielokuvan, joka puhuttelee erityisesti kiusaamisen kolmatta osapuolta.

Kiusaaminen ei ole koskaan kahden kauppa. Koulukiusaajalla on aina henkisenä tukenaan sivustakatsojien joukko, joka passiivisuudellaan mahdollistaa kiusaamisen jatkumisen.

”He ovat tavallaan osa kiusaajan porukkaa”, entinen opettaja ja *Joku muu* -musiikkielokuvan käsikirjoittaja **Matti Halmetvaara** sanoo.

Elokuva nostaa esille myös älypuhelinmahdollistaman kiusaamisen monimuotoistumisen. Some, tekstiviestit ja pikaviestit ovat uusia kanavia, joiden välityksellä kiusaaminen ulottuu myös koulupäivien ulkopuolelle.

”Yleensä kiusaamisen takana on jokin syy. Jos me vain ymmärtäisimme kiusaajan syitä kiusata...”, elokuvan musiikista vastaava kanttori **Richard Nicholls** pohtii.

Täyttää vauhtia eteenpäin

Kirkkoherra **Matti Pentikäiseltä** vuonna 2017 saadun idean pohjalta syntyneen musiikinäytelmän harjoitukset olivat jo pitkällä ensimmäisen korona-aallon pyyhkäistessä Suomen yli. Kaikki keväälle suunniteltu ihmiskontakteja vaativa seurakunnan toiminta loppui kuin seinään.

”Harmitti ihan hirveästi nuorten puolesta”, Halmetvaara sanoo.

Hänen mieltään painoi lisäksi epävarmuus siitä, pääsisivätkö kaikki näytelmässä mukana olleet osallistumaan produkti-
on tekemiseen enää elokuussa, kun rajoitukset olisivat ohi. Huoli osoittautui kuitenkin turhaksi, sillä Pentikäisellä oli pulmaan ratkaisu.

”Kirkkoherra ehdotti, että mitä jos tekisimme näytelmästä videoidun version. Mietimme Nichollsin kanssa, että ideahan voisi toimia.”

Saman tien näytelmästä alettiin puuhata elokuvaa ja sovittiin tapaaminen videotuotantoyhtiö BrainyDay Visualin kanssa.

Produktion muuttuminen vaikutti niin roolitukseen kuin musiikkiinkin.

ELOKUVAA kuvattiin muun muassa Kallaveden kirkon katolla.

”Elokuvaa tehdessä käyttöön otettiin playbackit eli taustanauhat. Niiden äänittäminen ja elokuvamusiikin miksaus toivat oman haasteensa tekemiseen”, Nicholls kertoo.

”Lisäksi rooleja oli elokuvaa ajatellen kolminkertainen määrä. Täydensin näytelmän käsikirjoitusta lisäten uusia roolihahmoja, jotta mahdollisimman moni näytelmässä ollut pääsisi mukaan elokuvaan”, Halmetvaara jatkaa.

Roolit uusiin ympäristöihin

Työllistävyydestä huolimatta Halmetvaara ja Nicholls kokivat muutoksen innos-

tavana, sillä se antoi uusia mahdollisuuksia.

”Pystyimme viemään roolit uusiin ympäristöihin kirkkosalin sijaan. Kuvasimme esimerkiksi Kallaveden kirkon katolla, yksityiskotiin lavastetuissa kotibileissä ja Jynkänlahden koululla”, Halmetvaara kertoo.

Lisäksi elokuva mahdollisti viime hetken viilaukset ennen tallentamista.

”Teatterissa mennään harjoitellun kaavan mukaisesti. Elokuvassa tarina muotoutui lopulliseen muotoonsa esityksen ohessa. Nuorten antaman palautteen myötä elokuvaan on saatu

tallennettua keski-ikäistyvän näytelmäkirjailijan äänen sijaan heidän omaa ääntään”, Halmetvaara nauraa.

Kallaveden seurakunnan KNOT-nuorisokuorolaisten elokuva *Joku muu* on julkaistu Kallaveden seurakunnan YouTube-kanavalla. Elokuvan laulut ovat syntyneet Nichollsin, Halmetvaaran ja nuorten bändi The Preachersin yhteistyönä. Produktio on osa Kallaveden seurakunnan 50-vuotisjuhlaa.

MAIJU KORHONEN

KOLUMNI

Syksyä kohti mielteliäänä

Kun tämä kirjoitus ilmestyy, olen joko ollut tai sitten en viikonloppun mittaisella kristinoppileirillä Rautalammin Puroniemen leirikeskuksessa.

Kesän ajan on suunniteltu mielteliäänä syksyn tapahtumia. Kristinoppileirit siirrettiin suosiolla syksyyn. Mieluummin suunnitellaan ja sovitaan, ja jos tilanne vaatii, perutaan. Toivoa paremmasta täytyy kuitenkin olla aina.

Kesä toi hieman lievennyksiä, elokuu jo enemmän, mutta silti esimerkiksi henkilömäärärajoitukset ovat voimassa – käsidesin käytöstä puhumatta-

kaan. Kaikki arjen toiminnot ovat aiheuttaneet lisäpohdintaa.

Kaikki on mennyt kohtalaisen hyvin tähän asti. Kesällä toimitimme palveluksia ulkona. Onneksi sää oli pääosin suosiollinen, ja kirkkokansasta huokui iloa jälleennäkemisestä ja Herran Pyhään ehtoolliseen osallistumisesta.

Minulle jäi sellainen mielikuva, että rajoituksista ja ohjeista huolimatta kaikista tuntui luontevalta toimia kuten valtiovallasta ja kirkko on ohjeistanut.

Elämme edelleen epävarmuuden aikaa. Olemme kuitenkin menossa

kohti valoisampaa tulevaisuutta, näin me uskomme ja rukoilemme.

Kristinoppileiri on siis joko pidetty tai, mutta kysymys ja epätietoisuus ei anna rauhaa. Syyslomaviikolla on tarkoitus pitää toinen viikon mittainen kristinoppileiri. Sama epävarmuus siis jatkuu, se ei jätä meitä rauhaan.

Tämän kaiken keskellä ulkona kävely on edelleen sallittua ja puhelin on oiva keino pitää yhteyttä ystäviin, tuttavien ja sukulaisiin.

ISÄ HARRI PEIPONEN

LEHTONIEMEN Lapsiparkissa askarreltiin värikäs mato, palloitiin ja pelattiin lautapelejä.

APUA lapsiperheiden arkeen

Aekoo yhdessä -toiminta laajeni tänä syksynä kaikkiin Kuopion evankelisluterilaisiin seurakuntiin.

Lapsiparkin ja Apuna arkeen -toiminnat sisältävä Aekoo yhdessä on maksuton lapsiperheille suunnattu palvelu, jonka tarkoituksena on olla arjen tukena silloin, kun perheen vanhemmat tarvitsevat hetken omaa aikaa.

”Lapsiparkki on suunnattu alle kouluikäisille ja yli 2-vuotiaille lapsille. Hoitoaika määräytyy vanhemman tarpeen mukaan ollen kuitenkin korkeintaan 2,5 tuntia”, Kuopion seurakuntayhtymän varhaiskasvatuksen ohjaaja **Riitta Immonen** kertoo.

Seurakunnan tiloissa toimivaan Lapsiparkkiin tulee ilmoittautua tekstiviestillä viimeistään edellisenä arkipäivänä. Poikkeusajan vallitessa Lapsiparkkiin otetaan kerralla korkeintaan 10 lasta, jotta turvallisuusmääräykset täyttyvät.

”Lapsiparkissa ei ole tarjontaa, joten jokainen lapsi ottaa halutessaan omat eväät mukaansa. Toiminta on avointa kaikille perheille riippumat-

ta siitä, mihin seurakuntaan perhe kuuluu.”

Tukea myös kotiin

Apuna arkeen -toiminta tarjoaa puolestaan auttavan käden silloin, kun perhe tarvitsee apua lastenhoidossa. Sitä on tarjolla Tuomiokirkkoseurakunnan, Alavan, Männistön ja Siilinjärven seurakunnissa.

”Aloimme lokakuussa 2019 tarjota arkiapua perheille myös täällä meidän seurakunnassamme. Käytämme mallinamme Kuopion Apuna arkeen -toimintaa soveltaen sitä siilinjärveläisten tarpeisiin. Työhön on resursoitu kaikki seurakuntamme diakoniatyöntekijät ja kaksi lastenohjaajaa”, kertoo Siilinjärven johtava diakoniatyöntekijä **Liisa Tiilikainen**.

Työntekijöihin saa yhteyden joko soittamalla tai lähettämällä sähköpostia Tiilikaiselle tai lapsityönohjaajalle. Työntekijät selvittävät perheen avuntarpeen, minkä jälkeen sovitaan ensimmäinen kotikäyntikerta.

”Tavoitteenamme on saada sovittua noin viiden käyntiker-

ran sarja, jonka aikana vanhemmalla on mahdollisuus keskustella diakoniatyöntekijän kanssa mieltä painavista asioista lastenohjaajan pitäessä samanaikaisesti seuraa perheen lapsille.”

Diakoniatyöntekijä voi auttaa perhettä myös pienimuotoisesti arjen kotiaskareissa.

”Työaikajärjestelyjemme vuoksi apua on tarjolla toistaiseksi vain arkisin. Toivomme, että palvelu voisi laajentua luotettavien vapaaehtoistyöntekijöiden myötä myös viikonloppuihin”, Tiilikainen sanoo.

Lapsiparkki toimii arkipäivisin klo 9-15.45 välisenä aikana poikkeuksena Tuomiokirkkoseurakunta, missä lapselle voi saada hoitopaikan keskiviikkoiltaisin klo 16.30-19 välisenä aikana.

Apuna arkeen ja Arkiapua lapsiperheille -toiminnat auttavat arkisin. Toimintoihin ei voi osallistua, jos perheellä on flunssan oireita.

MAIJU KORHONEN

Lisätietoa

- + Kuopion seurakuntayhtymän varhaiskasvatuksen ohjaaja Riitta Immonen, p. 040 4848 482, riitta.h.immonen@evl.fi
- + Siilinjärven johtava diakoniatyöntekijä Liisa Tiilikainen, p. 044 728 4645, liisa.tiilikainen@evl.fi

PUIJON KIVI

HAUTAKIVET
KAIVERUKSET
ENTISÖINNIT
MUUT KIVITYÖT
PYÖRÄKATU 15, KUOPIO
Tervetuloa tutustumaan
myyntinäyttelyyn!
Puh. 017 282 9000
puijonkivi@puijonkivi.fi
www.puijonkivi.fi

HAUTAKIVET SUORAAN VALMISTAJALTA

VARPAISJÄRVEN GRANIITTI OY
Savonkatu 24, Ollinpuisto,
Kuopio, puh. 017 263 3408
Graniitintie 7, Varpaisjärvi
puh. 017 771 811
Myös lisänimen kaiverukset
ja kivien entisöinnit

APUA ASIAKIRJOJEN LAADINTAAN

Perunkirjoitukset, veroilmoitukset,
edunvalvontavaltuutukset ja testamentit
sekä erilaisten lomakkeiden täyttö.
Kysy tarjous!

Kuopion Invalidit ry.
Savonkatu 16, puh. 0440 378 451
toimisto@kuopioninvalidit.fi

Mainosmyynti Eine Kotamaa

050 315 5849
eine.kotamaa@slpmedia.fi

Seuraava julkaisupäivä 28.10.,
varaukset 19.10. mennessä.

Linjurin Kukka
Puijonkatu 45, p. 046 921 4720,
JOKA PÄIVÄ 8-18
verkkokauppa avoinna 24/7
linjurinkukka.com
info@linjurinkukka.fi

• Matot • Vuodevaatteet • ym.

PYYKKISATAMA
Itkonniemenkatu 27, 70500 Kuopio
Puh. (017) 263 3128
pyykkisatama.fi

Mainosmyynti Eine Kotamaa

050 315 5849

eine.kotamaa@slpmedia.fi

Seuraava julkaisupäivä 28.10., varaukset 19.10. mennessä.

Pitopalvelua

**Ilon ja surun keskellä
olemme palveluksessanne**

Kaikkiin kodin juhliin maukkaat kylmät ja lämpimät pitopöydät.
*pitopöytä sisältää tuoreet ruiskuoiset riisipiirakat ja perunarieskat
ilman lisämaksua

Kotileivonnaiset tilauksesta, ilmainen kotiinkuljetus

Meiltä myös astiat, liinat, kukkalaitteet, tarjoilu henkilökunta jne.

Kotileipomo & Pitopalvelu PIIRAKKA & PULIKKA

Sari Tenhunen

p. 050 305 1737

piirakkapulikka@hotmail.com

SURUN KOHDATESSA:

Koivumäen Kartano Oy
Koivumäenkuja 18, 70800 Kuopio
Puh: 017 3614 291
kartano@koivumaenkartano.com
www.koivumaenkartano.com

Niiranen
HAUTAUSTOIMISTO 1953

Kuopion Hautaustoimisto Oy Niiranen
Savonkatu 24, 70110 Kuopio
Puh: 017 261 3686
kuopion@hautaustoimistoniiranen.fi
www.hautaustoimistoniiranen.fi

ELOKUVA NUORISTA,

Erilaisuudesta huolimatta ihmisten on mahdollista saavuttaa yhteys toisiinsa. Se voi tarjota pyhyiden kokemuksen. Näin uskoo elokuvaohjaaja Ulla Heikkilä, joka teki elokuvan rippikoulusta.

TEKSTIT: KIRSI AIRIKKA
KUVAT: HANNU JUKOLA

Eden on ensimmäinen suomalainen elokuva, joka kertoo rippileiristä. Kukaan toinen ohjaaja ei ole tarttunut aiheeseen, vaikka noin 78 prosenttia suomalaisista 15-vuotiaista käy rippikoulun.

”Minustakin se on aika erikoista. Onhan rippileiri kuitenkin suurelle osalle suomalaisista merkittävä kollektiivinen kokemus”, sanoo käsikirjoittaja ja ohjaaja **Ulla Heikkilä**, joka alkoi työstää elokuvaansa keväällä 2016. Eden sai ensi-iltansa nyt elokuussa.

”Rippileirissä yhdistyy monta kiinnostavaa teemaa ja osa-aluetta: nuoruus, yhteisön muodostuminen ja ryhmädynamiikka, valta ja hierarkiat eri muodoissaan sekä uskonnollisuus.”

Leirillä voisi tehdä uusia oivalluksia itsestään.

Tapahtumaympäristönä se olikin ohjaajalle ehtymätön inspiraation lähde koko elokuvan prosessin ajan.

”Vaikeinta oli kirkkaiden ytimien löytäminen ideoiden ja mielikuvien mylläkästä, eli rajaaminen ja valitseminen.”

Hauskinta ohjaajasta oli tehdä töitä nuorten lahjakkaiden näyttelijöiden kanssa. Rooleissa nähdään muun muassa **Aamu Milonoff, Linnea Skog, Bruno Baer, Satu Tuuli Karhu, Amos Brotherus ja Jere Ristseppä**.

”Heidän touhujaan oli mahtava seurata. He ovat niin luovia, idearikkaita, fiksu-

ja ja vitsikkäitä. Nauroin kuvauskesän enemmän kuin koskaan.”

Oppijärjestelmää pitää haastaa

Ulla Heikkilä on itse käynyt sekä rippikoulun että Prometheus-leirin. Kokemukset olivat erilaisia, ja molemmat omalla tavallaan merkityksellisiä.

”Protulla oli keskittyneempi tunnelma ja enemmän keskustelua, mistä pidin.”

Heikkilän omalla rippileirillä ei syntynyt yhtä voimakasta luottamuksen ilmapääpiiriä. Leiri painottui liiaksi ylhäältä päin tulevaan opetukseen ja ulkoläksyihin.

”Uskon ja epäuskon kysymykset ovat valtavia eksistentialistisia aiheita, joista olisin kaivannut syvällisempää ja henkilökohtaisempaa pohdintaa.”

Heikkilä ajattelee, että rippileiri voisi instituutiona rohkeammin sallia sen, että oppijärjestelmää haastetaan ja kyseenalaistetaan, ja jopa kannustaa siihen.

”Itse ainakin haluaisin, että mahdollinen uskonnollisuuteni perustuisi aktiiviseen valintaan eikä vain kulttuurisen konvention, sovinnaisen tavan omaksumiseen. Näitä asioita pohdin aktiivisesti jo omalla leirilläni.”

Taustatutkimusvaiheessa Heikkilä kuitenkin yllättyi iloisesti siitä, että rippileirit ovat muuttuneet hänen omista leiri-ajoistaan.

”Keskustelin paljon ihmisten kanssa heidän kokemuksistaan, ja kävin seuraamassa yhtä riparia. Ainakin tuolla leirillä oli tosi suvaitsevainen ja avoin meininki.”

Ulla Heikkilä toivoo, että rippileiri tarjoaisi nuorelle mahdollisuuden vapautua totutuista rooleista.

”Leirillä voisi tehdä uusia oivalluksia itsestään: olenkin sosiaalinen, herkkä, vitsikäs, rohkea, ujo, kaunis. Ja että olisi turvallinen yhteisö, joka ottaisi vastaan nuo oivallukset, ja kaikilla olisi tilaa tulla vähän enemmän omaksi itsekseen.”

Yhteisö tuo voimaa

Heikkilä kertoo elokuvan tekemisen myötä alkaneensa ymmärtää entistä paremmin kollektiivisen kokemuksen merkitystä: leirejä, muita siirtymäriittejä ja rituaaleja.

Parhaimmillaan yhteisö voi tuoda korvaamatonta turvaa ja voimaa.

”Parhaimmillaan yhteisö voi tuoda korvaamatonta turvaa ja voimaa. Joskus nuorempana ja individualistisempänä pidin yhteisöjä tukahduttavampina kuin nykyisin.”

Heikkilä halusi elokuvallaan välittää kokemuksen nuoruudesta, jolloin kaikki tunteet ovat suuria ja samanaikaisesti läsnä.

”Elämän isot kysymykset ovat avautuneet ja nuori saattaa pelätä, löytääkö hän oman paikkansa maailmassa. Toisaalta edessä on ennennäkemätön vapaus ja mahdollisuus päästä elämään omannäköistä elämää.”

Sanoma tai viesti ovat ohjaajalle juhlallisia sanoja, kun puhutaan elokuvasta.

”Jos elokuvan maailmankuvallista ydintä tiivistää, niin ehkä se olisi jotakin sellaista, että ihmiset ovat erilaisia ja heillä on erilaisia näkemyksiä myös hengellisyydestä. Eroavaisuuksista huolimatta on kuitenkin enemmän asioita, jotka yhdistävät, kuin asioita, jotka erottavat.”

Heikkilä uskoo, että erilaisuudesta huolimatta ihmisten on mahdollista saavuttaa jokin yhteys toisiinsa.

”Siitä monimuotoisuudesta ja ihmisten välisestä yhteydestä voi löytää pyhyiden kokemuksen.”

Ulla Heikkilä

- + Syntynyt 1989 Tampereella, asuu Helsingissä
- + Elokuvaohjaaja ja käsikirjoittaja
- + Valmistunut elokuvaohjaajaksi Aalto-yliopistosta vuonna 2016
- + Ohjannut lyhytelokuvat Golgata (2016), #sovitus (2017) ja Let Her Speak (2019), lisäksi töitä televisiossa käsikirjoittajana ja dramaturgina
- + Ensimmäinen pitkä elokuva Eden (Tekele Productions Oy, 2020)

AAMU MILONOFF kiittää kuvausten hyvää henkeä ja näyttelijöiden ryhmäytymistä.

Nuoren on tarpeellista tutkailla itseään

”Elokuva sisältää useita tarinoita. Voi sanoa, että sillä on monta sanomaa, koska siinä on paljon teemoja”, miettii **Aamu Milonoff**, joka näyttelee Aliisan roolin.

Aliisa on tiedostava rippikoululainen, jolla on vahvoja mielipiteitä.

”Hän on kriittinen ja kyseenalaistaa asioita. Hän tuli leirille selvittääkseen itselleen, haluaako hän ylipäänsä kuulua kirkkoon”, kuvailee Milonoff roolihahmoaan.

Elokuvassa pohditaan henkilökohtaista uskoa, elämän perimmäisiä

kysymyksiä, avoimuutta ja ehdottomuutta.

”Ja kyllä siinä tutkaillaan myös kirkkoa, yhteiskuntaa ja sukupuolten välisiä jännitteitä. On hienoa, että Ulla Heikkilä on ottanut tähän mukaan niin monia näkökulmia.”

Milonoff on itse käynyt Prometheus-leirin.

”Se oli ihanaa! Juuri 15-vuotiaana on tarpeellista tutkailla itseään. Siitä alkoi oma itsenäistymiseni, ja elämään tuli ihan omia juttuja”, kertoo Milonoff, joka kuvausten aikaan oli 18-vuotias.

Vaikka näyttelijän omasta leiristä on vain muutama vuosi, hänestä tuntui haastavalta asettua rippikoululaisen rooliin.

”Se aika tuntuu ikuisuudelta, kun kaikkea on ehtinyt tapahtua niin paljon”, ihmettelee Milonoff, joka viime vuosina on näytellyt elokuvissa Tyttö nimeltä Varpu (2016) ja Hölmö nuori sydän (2018).

Mukana oli 23 nuorta, joista monilla on jo runsaasti kokemusta näyttelijänä.

”Tutustuimme toisiimme niin hyvin, että meitä olisi voinut luulla oikeaksi ripariryhmäksi.”

riippileiristä ja yhteydestä

KONFIRMAATIO-KOHTAUKSET kuvattiin heinäkuussa 2019 Meilahden kirkossa Helsingissä. Alttarilla on näyttelijä Tommi Korpela, joka esittää Juhani-pappia. Käsikirjoittaja-ohjaaja Ulla Heikkilä antaa ohjeita kuvaaja Pietari Peltolalle.

Rippikoulu vahvistaa nuoria

”Rakastakaa toisianne niin kuin haluaisitte itseänne rakastettavan. Se on tämän elokuvan tärkein sanoma”, miettii näyttelijä **Tommi Korpela**, joka esittää elokuva-seurakunnan Juhani-pappia.

Juhani on keski-ikäinen pappi, joka on ohjannut kymmeniä rippikoululeirejä.

”Hän on isällinen hahmo, mutta samalla nuorekas ja ajan hermolla – tai ainakin hän kuvittelee olevansa”, hymyilee Korpela.

Draaman ainekset ovat koossa, kun Juhani saa leirille työparikseen nuoren, perinteisiä arvoja kannattavan pasturin. Roolissa on Satu-Tuuli Karhu.

Korpelan mukaan rippikoulu on loistava viitekehys elokuvalle. Siinä on paljon kosketuspintaa, joka tuottaa draamallisia tilanteita.

”Leirillä käsitellään tärkeitä elämään liittyviä asioita, ja moni avautuu omasta elämästään”, miettii Korpela, joka itse kävi leirinsä 35 vuotta sitten.

”En edes muista sen ihanan paikan nimeä, mutta se on järven rannal-

la Lohjalla. Myös rippipappini on jäänyt mieleen. Hän oli huumorintajuinen, ja hänellä oli hyvä yhteys nuoriin.”

Kuvausten aikana Korpelalle vain vahvistui ajatus, että rippikoulu on merkittävä tapahtuma ihmisen elämässä. Tämä voi selittää myös sen suurta suosiota nuorten keskuudessa.

”Rippikouluikässä nuorten elämä on aikamoista myrskyä: on iloa, rakkautta ja elämyksiä, mutta myös pelkoja ja epävarmuuksia. Uskoa tulevaan tarvitaan.”

”Kun aikuisuuden kynnyksellä olevat nuoret saavat turvallisessa ympäristössä käsitellä elämän syvimpiä asioita, on siinä jotakin hyvin kaunista. Heitä vahvistetaan elämää varten hienolla tavalla. Tärkeätä rippikouluissa on myös nuorten kohtaaminen ja yhteisöllisyys.”

Mukavinta elokuvanteossa oli yhteistyö nuorten näyttelijöiden kanssa.

”Heidän energiaansa ja positiivisuuttaan oli ihana seurata. Elokuvaan on valikoitunut loistavia tyyppejä”, kiittää Korpela.

MEILAHDEN KIRKKO on näyttelijä Tommi Korpelan entinen kotikirkko.

MIKKELINPÄIVÄN nimi juontuu arkkienkeli Mikaelista, joka on taivaallisen sotajoukon päällikkö. Kuvataiteessa Mikael kuvataan yleensä miehenä tallomassa paholaista ja vaa'an tai miekan kanssa.

ENKELEITÄ, onko heitä?

Liki puolet suomalaisista pitää todennäköisenä, että enkeleitä on olemassa. Mitä luterilaisuudessa ajatellaan enkeleistä?

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nelivuotiskatsauksen 2012–2015 mukaan 47 prosenttia 15–79 -vuotiaista suomalaisista uskoo vakaasti tai pitää todennäköisenä, että enkeleitä on olemassa. Saatanan olemassaoloon uskoo 34 prosenttia ja kristinuskon opettamaan Jumalaan 33 prosenttia vastaajista.

Enkelinä taivaassa

Mitä ajatuksia enkeliuskon prosenttilukema herättää seurakuntatyötä tekevissä joensuulaispapeissa, **Jukka Erkkilässä** ja **Katri Vilénissä**?

”Lukema ei ole hirveän yllättävä. Minusta se on ihan hyvin suhteessa siihen, mikä näkyy paljon esimerkiksi hautajaisiin liittyvissä toimituskusteluissa. Ihmiset sanoittavat kuoleman kokemusta usein niin, että vainaja on taivaassa, pilven päällä, enkelinä”, sanoo Erkkilä.

”Enkelit tulevat esiin myös tarinoissa, joita ihmiset silloin tällöin kertovat enkelikokemuksistaan. Ne ovat erityisiä, myönteisiä kokemuksia jonkinlaisesta varjeluksesta”, lisää Vilén.

Se, että enkeleihin – ja jopa Saatanaan – uskotaan enemmän kuin kristinuskon opettamaan Jumalaan, saa papit

pohdiskelemaan kysymyksenasettelun merkitystä prosenttilukemille.

”Voi olla, että sanamuoto ’kristinuskon opetuksen mukainen Jumala’ pienentää Jumalaan uskomisen lukemaa. Se voi tuntua hankalalta ja saada miettimään, uskaltaako tunnustaa uskovansa juuri siten”, pohdiskelee Vilén.

”Onko enkeli jollakin tavalla tyhjempi käsite siten, että siihen voi vapaammin itse liittää mielikuvia, ja sitten sanoa uskovansa enkeliin? Enkelin käsitteellä voi olla uskonnollinen sisältö, mutta enkelin käsitettä käytetään myös juutalais-kristillisen tradition ulkopuolella”, miettii Erkkilä.

Enkeli voi ilmestyä ihmisille esimerkiksi Jumalan viestintuojana.

Mikä on enkeli?

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon verkkosivujen (evl.fi) sanasto määrittelee enkelin Jumalan luomaksi henkiolennoksi, joka kuuluu näkymättömään

todellisuuteen, mutta voi ilmestyä ihmisille esimerkiksi Jumalan viestintuojana. Suomen kielen sana *enkeli* tulee latinan sanasta *angelus*, joka tarkoittaa lähettimestä eli sanansaattajaa.

Tunnettuja enkelin ilmestymiskertomuksia Raamatussa ovat esimerkiksi enkeli Gabrielin ilmestyminen Neitsyt Marialle ja enkelit, jotka ilmestyivät paimenille ensimmäisenä jouluna ilmoittamaan Vapahtajan syntymästä.

Erkkilän mukaan Raamatussa esiintyy myös eräänlaisia arkienkeleitä, joilla tarkoitetaan ihmisiä.

”Heprealaiskirjeessä lukijoita kehoitetaan osoittamaan vieraanvaraisuutta sillä perusteella, että jotkut ovat yösijan antaessaan tulleet majoittaneeksi enkeleitä. Sanansaattajat voivat siis olla hyvin monenlaisia kirkkauden henki-olennosta meihin tavan talliaisiin”, sanoo Erkkilä.

Taivaallinen hierarkia

Kristillisen enkelioopin kehityksen kannalta keskeinen hahmo oli tietävästi 400–500-lukujen vaihteessa elänyt **Pseudo-Dionysios Areopagita**, joka kehitti Raamatun enkelikertomusten perusteella ”taivaalliset hierarkiat”. Siinä enkelit jaetaan kolmeen kuuroon, jossa on yhdeksän

arvoastetta: serafit, kerubit, valtaistui-met, herruudet, voimat, vallat, hallitukset, ylienkelit eli arkkienkeli ja enkelit. Vain arvoasteissa alimmat enkelit toimivat ihmisten parissa.

Vain arvoasteissa alimmat enkelit toimivat ihmisten parissa.

Pseudo-Dionysoksen luoma enkelihierarkia on osa jakamattoman kirkon perintöä ja näin ollen myös osa luterilaisen enkelikäsityksen juuria. Vilénin mukaan enkelien rooli kuitenkin pieneeni reformaation myötä.

”Luther ajatteli, että ihmisillä on suojelusenkelit, mutta niiden parissa ei tarvitse niin hirveästi askarrella. On siis ajateltu, että enkelit ovat olemassa, ja niistä kerrotaan Raamatussa, mutta niihin ei olla hirveän paljon keskitytty”, toteaa Vilén.

”Ajattelen, että enkelit ovat ikään kuin osa suomalaista perimää. Kaikille Suomessa kasvaneille lapsille on jossakin vaiheessa puhuttu enkeleistä, riippumatta kodin taustasta. Se on hyvä ja

Olemme enkeleitä toisillemme

Alavan seurakunnan nuorisopastori **Miia Gabelille** kuva enkelistä oli lapsena hyvin konkreettinen – kuin suoraan niin monelle tutusta enkelitaulusta. Siinä valkopukuinen enkeli saat-
taa pienet lapset varjellen vaarallisen sillan yli.

”Lapsuuden enkelimuistoihin liittyvät läheisesti myös mummini usein laulama *Maan korvessa kulkevi lapsosen tie* ja se, kuinka äitini kertoi isoveljeni olevan enkelilapsena taivaassa.”

Myöhemmin Gabelin suhtautuminen enkeleihin on muuttunut metaforisempaan suuntaan.

”Ajattelen enkelin olevan Jumalan läsnäolon vertauskuva. Enkeli kuvaa syvästi koskettavalla tavalla Jumalan armoa ja huolenpitoa ihmisen elämässä. Jumalan huolenpito ja läsnäolo ei pääty tähän aikaan, vaan kantaa kerran iankaikkisuuteen. Rukous hautaan siunaamisessa kuuluu: *Pyhä Jumala, sinun pyhät enkelisi kantakoot hänet autuaitten joukkoon*. Siihen asti Jumalan yksi läsnäolon merkki elämässämme on, että pidämme huolta toisistamme, olemme enkeleitä toisillemme.”

VIRPI HYVÄRINEN

lapsiystävällinen tapa sanoittaa sellaista todellisuutta, jota ei pysty näkemään ja ymmärtämään”, lisää Erkkilä.

Mutta uskovatko pastorit itse enkeleihin? Molempien vastaus on kyllä.

”Olen kasvanut siihen, että vaikka ei itse olisi nähnyt enkeliä, enkeleihin voi uskoa. Uskon asiat ovat sellaisia, että niitä ei voi mitata, kuvata ja tarkasti määritellä. En voi ottaa kaapista enkeliä ja sanoa että se on tällainen. Uskon mihin uskon, ja aikanaan nähdään, mikä on totuus”, Vilén tiivistää.

VIRPI HYVÄRINEN

Seurakunnat ja SPR jakoivat kasvomaskeja

MASKIT oli tarkoitettu kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville, joilla itsellään ei ole mahdollisuutta hankkia niitä.

Kuopiossa kasvomaskeja jaetaan edelleen niissä paikoissa, joissa kohderyhmänä ovat kuntalaiset tavoitetaan normaalin asioinnin yhteydessä. Kasvomaskeja on saatavilla esimerkiksi asukastuvilla ja sosiaalitoimi antaa niitä asiakkailleen tapaamisten yhteydessä.

Siilinjärvellä maskeja jaetaan viikoittain kunnan järjestämissä jakelupisteissä sekä osana joidenkin järjestöjen toimintaa.

Seurakunta jakaa kasvomaskeja myös diakoniatyön kautta.

THL:n ohjeen mukaan kasvomaskin käyttöä suositellaan joukkoliikenteessä, jossa lähi-kontakteja ei aina voida välttää. Myös koronavirustestiin hakeutuvien olisi hyvä käyttää maskia matkalla näyttöön ja ennen testituloksen valmistumista, jos on välttämätön syy liikkua kodin ulkopuolella.

TUJJA HYTTINEN

Koronatartuntojen osalta tilanne on tällä hetkellä koko Pohjois-Savossa rauhallinen. Ensisijaisesti on edelleen tärkeää huolehtia turvaväleistä ja hyvästä käsi- ja yskimishygienistä. Oireisena tulee välttää

sosiaalisia kontakteja ja hakeutua välittömästi koronatestiin. Terveyspalveluihin tulee ottaa aina ensin yhteyttä puhelimitse, jolloin hoitaja antaa ohjeet testiin ja hoitoon hakeutumiseen.

Herrana ei ole hyvä olla

TUOMIOKIRKKO, tuomiokapituli, tuomiorovasti, kirkkoherra... Tämä syvästi yksilökeskeinen aika ei juuri tunnusta auktoriteetteja ja epäilee vahvasti kaikenlaisen esivallan määräysten järjestyttä. Siihen nähden nuo hengellisen elämän kaksi keskeistä sanaa eivät kuulosta järin empaattisilta ja myötäsukaisilta. Kirkon tehtävänä ei ole tuomita tai asettua herran asemaan, vaan tukea ja vahvistaa maallisen vaelluksen kaidalla, mutta sitäkin kivisemmällä tiellä.

Kielellisesti kirkko on jäänyt menneisyytensä vangiksi. Vai pitäisikö sanoa: väärän käännöksen uhriksi. Kuopiossa tuomiokirkko on seisonut kyllä jo reilut kaksi vuosisataa historiallisen tilipaikan päällä, jossa raaoista rikoksista tuomittuja otettiin hengiltä. Tuomiokirkko- tai -rovasti-nimikkeen ensimmäinen sana ei juonnu suinkaan oikeuskäytäntöön kuuluvasta tuomiosta, vaan on vääntynyt latinan taloa tarkoittavasta domus-sanasta.

Kirkkoherra-sana on muistuma Ruotsin vallan ajalta, jolloin seurakunnan johtava pappi oli länsinaapurin kielelläkin vielä herraskaisesti kyrkoherre. Ruotsin evankelisluterilaisessa kirkossa on haluttu eroon tuosta kielteisävytteisestä nimityksestä ja ruvettu puhumaan tuttavallisemmin kyrkoherdestä, kirkonpaimenesta. Epävirallisesti tapa on käytössä myös meillä, ja ehkäpä moni kirkkoherrakin haluaisi mieluummin esitellä itsensä seurakuntansa esipaimeneksi kuin ylviistöön katsottavaksi herraksi.

Historian pitkässä saatossa Herran paimenet ovat toki joutuneet esiintymään myös herran elkein, kun he virkatoimissaan joutuivat toimimaan myös maallisen esivallan käskyläisinä ja valvojina.

Sosiaalitoimi, viralliset kuulutukset, väestökirjanpito – kaikki nämä olivat kirkon ja sen pappien vastuulla aina 1800-luvun lopulle saakka ennen kuin nykyisenkaltaisen sosiaalivaltio oli saatu rakennetuksi. Jos kirkkoherra yhtäältä tarjosi lohdutuksen sanaa jokasunnuntaisessa jumalanpalveluksessa, samalla hän toisesta suupielestä luki lakia, järjestystä ja maallisen esivallan käskyjen kunnioitusta seurakuntalaisilleen.

Papin seurassa rahvaan naiset tottuivat niaamaan syvään.

Ei ihme, että papin seurassa rahvaan naiset tottuivat niaamaan syvään ja miehet ottamaan lakin päästään. Vierauden tunnetta kasvatti vielä sekin, että pappilassa puhuttiin pääsääntöisesti eri kieltä kuin seurakuntalaisten taloissa ja torpissa. Jonkun sanan ”kyökkiruotsia” oppineet suomenkieliset piijat ja rengit toimivat eräänlaisina välittäjinä kahden kastin välillä. Joku menneiden aikojen kirkkoherra saattoi nauttiakin herruudesta, mutta tiedetään, että paljon oli myös pappeja, jotka

pyrkivät pois lasikaapista eikä seurakunta pannut sitä pahakseen.

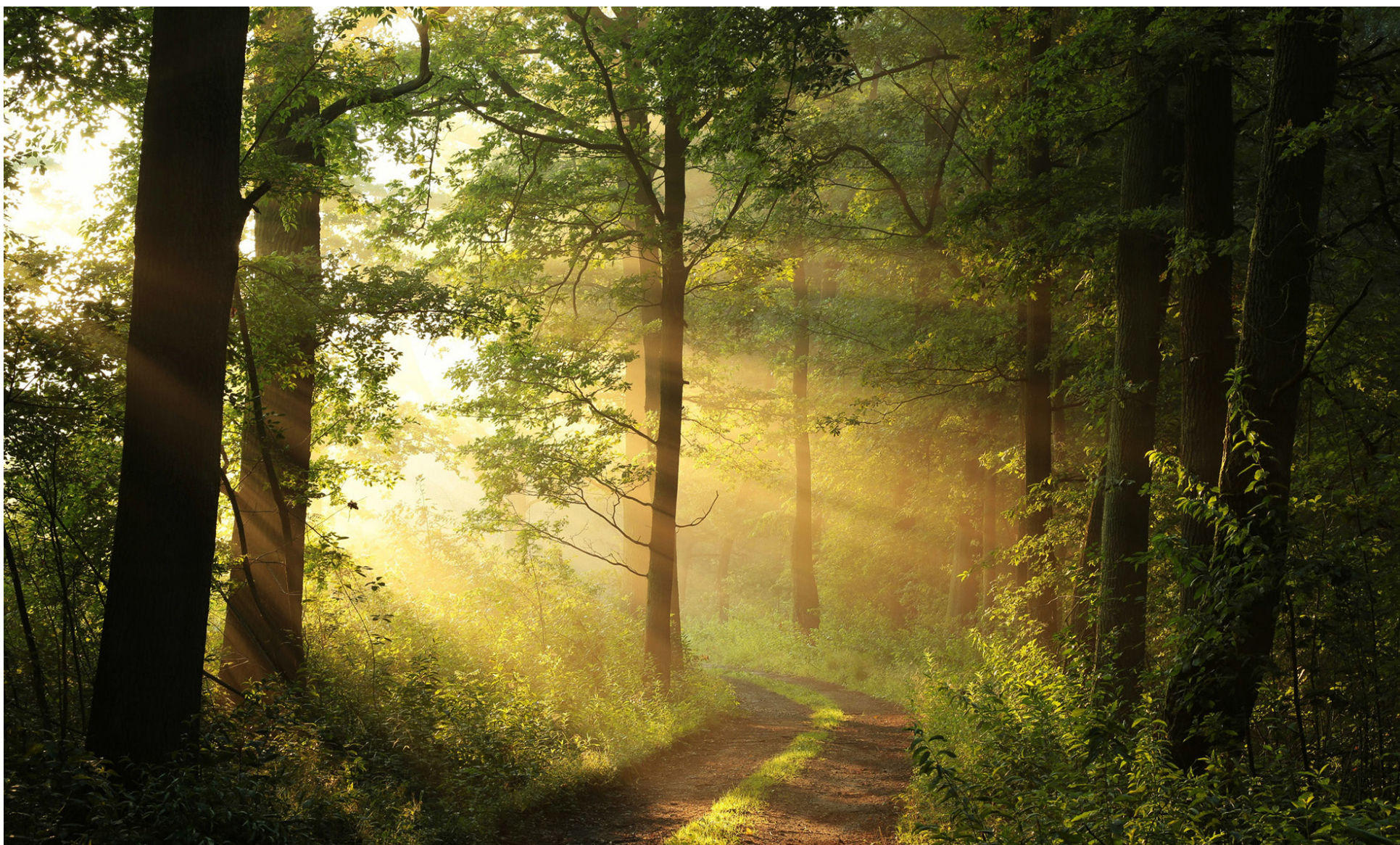
lisalmen maaseurakunnan ukkorovasti **Theodor Brofeldtin** tapaiset kirkonmiehet olivat legendoja jo eläessään ja sellaisina pysyvät. Myös Kaavilla on säilynyt lukuisia moivia tarinoita vuosikymmeniä sitten vaikuttaneesta kirkkoherra **Armo Immanuel Aarniosta** ja hänen lohkaisuistaan. Yksi kilteimmistä on juttu, kun Aarnio oli kanttorin kanssa tulossa seuroista Maarianvaarasta. Istuttiin vierekkäin ja pappi kääntyi kanttorin puoleen: ”Näitkö, miten helakasti akat itkivät, kun minä saarnasin?”

Luulen, että kirkkoherroillekin on helpottavaa, ettei heitä enää herroitella samaan tapaan kuin aikoinaan.

Papin roolin arkipäiväistymisen ei kuitenkaan tarvitse tarkoittaa sitä, että papin pitäisi hypätä jokaiseen kelkkaan. Alussa oli sana, ja sanasta pitää edes papin pitää kiinni.

SEPPO KONONEN

ISTOCKPHOTO

PYHÄN yllättämä

Pyhiinvaellus tarkoittaa usein johonkin tiettyyn pyhään paikkaan vaeltamista, sisäisesti kääntymistä kohti Jumalaa. Kulkurista pyhiinvaeltajan erottaa päämäärä.

Annastiina Papinaho kääntää esiin uudenlaisen perspektiivin: kun pyhiinvaelluksen kohde tai kaipaus on tiedossa, kulkija on jo perillä. Olemisen on tekemistä tärkeämpää. Hänen käsityksensä pyhiinvaelluksesta ei ole suorittaminen, tavoitteen saavuttaminen saatikka kilpailu.

Kiinnostus kasvussa

Papinaho aloitti maaliskuussa työn Turun kaupungin ja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon yhteisessä pyhiinvaellushankkeessa projektipäällikkönä. Hänen tehtävänä on vahvistaa pyhiinvaelluksia Suomessa ja perustaa Turkuun Suomen ensimmäinen pyhiinvaelluskeskus. Työtä tehdään erilaisissa moniammatillisissa verkostoissa.

”Olemme innostuneita ja tunnemme, että on mahdollisuus synnyttää jotain uutta. On hyvin helppoa nähdä, miksi pyhiinvaellus kiinnostaa voimakkaas-

ti tänä päivänä. Se avaa monia suomalaisille arvokkaita asioita, kuten liikkeellä olon, historian, luonnonläheisyyden ja hengellisyyden kokemisen luonnossa.”

”Tein graduni retriiteistä aikana, jolloin ne eivät olleet niin suosittuja kuin nykyisin, vaan enemmänkin pienemmän porukan toimintaa. Hiljaisuuden liike on elänyt hiljalleen ihmisissä, koko ajan laajenevassa joukossa, ja tänä päivänä voimme puhua kristillisestä spiritualiteetista niin, että se puhuttelee yhä useampaa.”

Kansainväliset reitistöt

Papinahan työn päämäärä on kertoa pyhiinvaelluksesta ja tehdä näkyviksi erilaisia reittejä niin paikallisesti, valtakunnallisesti kuin kansainvälisestikin.

”Tavoitteena on myös tukea eri verkostoja sekä luoda uusia, jotta pyhiinvaellukset olisivat kaikkien saatavilla. Yhtein tulevat niin lyhyemmät reitit, ikivanhat pitkät vaellukset, historia- ja kaupunkireitit, luontohengellisyys kuin erilaiset

tapahtumat. Alkamassa on myös pyhiinvaellusohjaajien koulutusta.”

Tunnettuja Suomessa ja Suomen läpi kulkevia reitistöjä ovat Pyhän Henrikin tie ja ekumeeninen vaellus, Pyhän Olavin manner- ja merireitit sekä läpi Euroopan verkottuva Jaakontien reitistö, joka kulkee Hämeenlinnan ja Rengon Pyhän Jaakon kirkosta Härkätietä pitkin Turun kautta Rymättylään ja siitä eteenpäin. Muitakin erimittaisia pyhiinvaelluksia Suomesta löytyy jo useita kymmeniä.

Kaikilla oikeus pyhään

Erityisesti Papinaho palaa siihen, että pyhän kokemus on jokaiselle omansa. Siksi toiminnan pitää olla mahdollisimman avaraa. Kulkijan ei tarvitse olla tai osata jotakin tiettyä. Liikuntarajoitteisille on reittejä, joita voi mennä autolla.

”Syvällistä kaipautta, läsnäoloa, uteliaisuutta, ihmettelyä. Siihen ei vaadita mitään, mitä ei jokaisella olisi”, Papinaho sanoo.

Mikä kasvattaa kynnystä pyhän kohtamiselle? Papinaho suree valitettavan monen luulevan, että ”en osaa, se ei ole minulle”.

”Kaikki palautuu elämän pyhyteen. Sitä ei tarvitse lähteä hakemaan mistään. Pyhä on sitä, että minä olen ja sinä olet. Pyhä on arjessakin läsnä.”

Pakottamaton tila

Mitä pyhyys on Papinaholle itselleen? Hän liittää sen tilanteisiin, jotka ovat odottamattomia ja spontaaneja. Pyhä ei

ole suoritus, vaikka sen tavoittamisessa voi auttaa esimerkiksi luonnossa oleminen.

”Pyhänä kokemani hetki on läpikotainen tunne siitä, että just tässä on ihan hyvä. Ei tarvitse kaivata muualle.” Sellainen hetki voi olla aamu Ahvenistolalla, missä Papinaho käy usein juoksemasa. Lenkkipolulta hiukan sivussa olevala pienellä suolla on aamuvarhaisella usein peuroja. Peura ja nainen tarkkailivat toisiaan hiljaa hetkisen ja jatkavat sitten suuntiinsa.

Sellainen hetki voi olla myös jokapäiväisen leivän äärellä arjessa, ruokaa laitaessa. Tai pyhä voi yllättää vaikkapa lapsen ilossa ja uteliaisuudessa. Papinaho pohtii pyhiinvaeltajan elämän olevan myös irti päästämistä. Kaikkea ei tarvitse omistaa. Myös hienoista hetkistä ja kokemuksista voi olla hyvä luopua – merkitys jää.

Lempeästi tilan antaminen itselle ja arkisen ajattelun kääntäminen myönteiseen suuntaan ovat Papinahan mielestä hyvän elämän lähtökohtia. Hänen rukoustaansa rytmittää kiitollisuusaiheiden muistaminen iltaisin.

”Minulle on ollut tärkeää löytää oma tapa olla suorittamatta. Käyn juoksemasa – aina välillä joku kysyy tavoitteita, olenko osallistumassa jollekin maratonille. Mutta tavoittelen juoksemalla vain pakottamatonta ja vapaata olemisen tilaa.”

RIITTA-SISKO KEINONEN

- ✦ Luterilaisessa pyhiinvaelluksessa olennaista on matka eikä kohde, joten mikä tahansa reitti sopii pyhiinvaellukseksi, kun matkaan lähtee sillä mielellä.
- ✦ Kuopion seurakuntien alueella on viime vuosina järjestetty joitakin pyhiinvaelluksia, muun muassa Karttulan ekumeeninen pääsiäisvaellus.
- ✦ Lähiluonnosta löytyy kohteita, joihin voi lähteä vaeltamaan myös omatoimisesti. Kuopiolaisille Puijon polut tarjoavat mahdollisuuden hiljentymiseen. Puhuttelevia paikkoja ovat myös esimerkiksi Maaningan Korkeakoski, Nilsin Pää, Tuusniemen Seinävuori ja Patakukkulan-Tarinaharjun sekä Paasisalon luontopolut Siilinjärvellä.

KIRKOLLISET

TUOMIOKIRKKO

KASTETUT

Mikael Ilmari Koponen,
Liina Lumianna Laitala

KUOLLEET

Hilja Elina Asikainen 96,
Jaakko Rinttilä 90, Anna Liisa
Grön 85, Anja Kirsti Petjoi 83, Veijo
Risto Heikki Tidenberg 79, Sisko
Johanna Hakkarainen 78, Nina
Marika Rätty 50,
Arvo Olavi Pellikka 80, Airi Leena
Kaasinen 89, Raija Tellervo
Soininen 91

ALAVA

KASTETUT

Vilppu Antero Tuovila, Noel
Kaspian Pudas, Emma Kielo
Karoliina Rönkkö, Adelia Tiara
Aurora Jetsonen, Väinö Eevert
Talvinen, Nooa Ensio Torsukov,
Liam Esko Ilmari Männikkö,
Sara Alma Aurora Iglesia, Väinö
Ilmari Korhonen, Mico Leo Oliver
Hytönen, Alex Eevert Oskari
Tuhkanen, Asser Jooa Benjamin
Hihnala, Luka Tiitus Eemeli
Timonen

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Jyri Henrik Häkkinen ja
Sara Jessica Lahtinen

KUOLLEET

Ritva Helena Juntunen 82, Raimo
Juhani Kollani 72, Brita Irene
Hublin 92, Lahja Mirjam Paananen 86,
Raija Annikki Suihkonen 76, Esa
Huttunen 91, Irja Hellin Ruhkanen 93,
Pirkko Alina Kaarina Saari 72,
Martti Salminkoski 65, Tyyne
Vappu Saarinen 98, Lassi Pekka
Ritanen 77, Eira Anneli Karilahti 70

JÄRVI-KUOPIO

KASTETUT

Mimmi Helmi Inkeri Karp,
Tuusniemi; Fanilla Maisa
Pennanen, Tuusniemi; Leona
Esteri Lukkarinen Nilsä
Luka Kalervo Saikko, Riistavesi;
Arttu Vilho Olavi Asikainen,
Vehmersalmi; Elias Antti Einari
Viinikainen, Kaavi; Nuuti Sis
Iisakki Karppa, Nilsä; Jannika
Eveliina Julkunen, Nilsä; Alvi
Viljami Johannes Rissanen,
Vehmersalmi

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Jani Petri Kalevi Thure ja Riikka
Johanna Pitkänen, Kaavi.
Unto Kalevi Laukkanen ja Tiina
Johanna Aarnikorpi, Muuruvesi

KUOLLEET

Hilja Elina Ahonen 88, Kaavi; Katri
Kinnunen 94, Vehmersalmi; Anna
Liisa Tammenoksa 94, Juankoski;
Martti Aatami Tuhkanen 80,
Nilsä; Reino Pekka Heiskanen 73,
Tuusniemi; Iida Sanelma Pekkarinen 89,
Nilsä; Väinö Kalevi Kuosmanen 85,
Nilsä; Riitta Elina Parviainen 62,
Tuusniemi; Eila Annikki Rautiainen 89,
Nilsä; Pertti Olavi Väätäinen 80,

Juankoski; Pirkko Marjatta
Kortevara 74, Nilsä; Saimi Johanna
Pitkänen 92, Juankoski; Liisa Mirjam
Miettinen 85, Tuusniemi; Saimi
Ester Hyvärinen 88, Vehmersalmi;
Helvi Anneli Miettinen 79,
Vehmersalmi; Eino Ilmari Aallosvirta 86,
Kaavi; Pentti Johannes Mönkkönen 80,
Vehmersalmi; Pekka Kasurinen 90,
Kaavi; Sirkka Kyllikki Braks 82,
Tuusniemi; Martti Juhani Eskelinen 68,
Nilsä; Elsa Annikki Laitinen 89,
Riistavesi; Eeva Liisa Heikkinen 67,
Nilsä; Raimo Heikki Olavi
Hämäläinen 66, Juankoski; Maija-
Liisa Koistinen 94, Vehmersalmi;
Marja Annikki Salminen 77, Nilsä;
Sulo Petter Surakka 66, Kaavi;
Jenna Karoliina Hyvönen 26, Nilsä;
Anja Kyllikki Hakkarainen 79,
Kaavi; Arvo Viljami Tirkkonen 83,
Tuusniemi; Anna Kaarina Mustonen 79,
Tuusniemi; Reima Ilmari Holopainen
65, Muuruvesi.

KALLAVESI

KASTETUT

Sohvi Marja Edith Haimi,
Matias Olavi Malinen, Penja
Ilari Raunismaa, Salla Maria
Alexandra Tuononen, Jemina
Esther Evelina Andreasén,
Linda Fredrika Rantala, Hedda
Mirjam Kanninen, Luka Kimmo
Kalevi Eteläsaari, Vieno Vuokko
Vanamo Siikavirta, Onni Viljo
Valtteri Hirvonen, Kai Lauri
Kalervo Rekonen, Vivian Sofia
Alexandra Heiskanen, Niclas
Elias Martikainen, Saimi Iida Livia
Väyrynen, Nea Julia Kokkonen,
Manuel Otto Christian Risku,
Juho Arvo Ilmari Nyyssönen, Livia
Saga Evelin Koms, Linnea Aava
Evelin Hujanen, Kaapo Onni Ilmari
Vitri, Eeda Isla Evelin Valtanen,
Pihla Aino Emilia Pakkanen, Jade
Sisko Vadelma Hietikko, Evelina
Julietta Adele Kangas, Elsa Elisha
Unelma Korhonen, Veini Johannes
Tuhkanen, Noel Luka Benjamin
Honkonen, Joosua Eppu Kaspian
Jauhiainen, Helmi Tuulia Viitanen,
Viljami Toivo Juhani Hulkkonen,
Niko Kauko Oskari Pentikäinen,
Kaspian Onni Petteri Kaltiala,
Amanda Felicia Carrassi, Lilja
Eevi Aliisa Thil, Atte Petri Olavi
Koponen, Ronja Laura Katariina
Autio, Anton Henrik Alexander
Hirvonen, Marius Arto Mikael
Flink, Ferdia Aleksander Callan,
Helli Ester Pentti, Elea Iida Maria
Matsi, Karlo Eemeli Kanninen

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Jani Antti Olavi Korhonen ja Ida
Hanna Sofia Kekäläinen

KUOLLEET

Arvo Kalevi Tolonen 75, Toimi Kalevi
Rönkkö 83, Teemu Gunnar Tuovinen 95,
Markku Sakari Heikkinen 72, Pirjo
Inkeri Musakka 67, Seija Kaarina
Rutonen 75, Eila Irene Raatikainen 84,
Sakari Johannes Koivisto 87, Elna
Tuulikki Toivanen 90,
Seppo Ilmari Turpeinen 61,
Pertti Sakari Hiltunen 87, Paavo
Johannes Kärkkäinen 71, Seppo
Ilmari Jääskeläinen 91, Jorma
Juhani Lappalainen 75, Jouni Olavi
Miettinen 47, Pirkko Liisa Happonen 72,
Hilkka Liisa Räsänen 90, Selma Liisa
Ruotsalainen 86

MÄNNISTÖ

KASTETUT

Lydia Helvi Vanamo Ihalainen,
Helvi Emilia Väisänen, Hilla Meeri
Väisänen, Aapo Tapani Kärki, Veeti
Veijo Johannes Salminen, Helmi
Ainu Tiainen, Daniel Luka Viljami
Partanen, Fanny Marie Tirkkonen,
Elias Olavi Hakala, Veera Eveliina
Vilki

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Simo Petteri Lappalainen ja Katja
Johanna Ikonen

KUOLLEET

Martti Kalevi Lipponen 81, Erkki
Juhani Kröger 70, Eeva Kirsti
Strömberg 83, Mirja Anneli
Katajala 58, Anna-Leena Orvokki
Toivanen 86, Veli Matti Pääkkönen 67,
Arto Tapani Pärnänen 49, Yrjö
Matias Puttonen 62, Airi Inkeri
Turunen 62, Marja Liisa Kristiina
Säisä 64, Ano Aukusti Hoffren 74,
Sinikka Kristiina Laine 67, Helka
Ulla Kaarina Paasisalo 79, Liisa
Marjatta Koskinen 84, Aino Vinska 84,
Marja Tuula Kaarina Lehes 79, Aili
Eeva Inkeri Juutilainen 86

PUIJO

KASTETUT

Lilli Ilona Venäläinen, Alvar Olavi
Oksman, Tuulia Elise Rissanen,
Alisa Aurora Ahonen, Seela Olivia
Turunen, Isla Aurora Turunen,
Johannes Aappo Aleksi Airaksinen,
Eemil Antero Miettinen, Lida Lydia
Juppi, Elise Anna Linnea Kujanen

KUOLLEET

Maire Helena Leinonen 97, Eeva
Inkeri Laukkanen 96, Erkki Arvo
Antero Paananen 87, Toini Anna
Tellervo Airaksinen 95, Matti
Kalevi Karhunen 87, Seija Sisko
Anneli Pääkkönen 66, Maire Maria
Happonen 96

SIILINJÄRVI

KASTETUT

Jesse Julius Salmela, Viljo Taavetti
Lassila, Alissa Vilma Aleksandrova,
Valma Anna Elina Tenhunen, Jan
Erik Christian Puhakka, Seela
Helena Koistinen, Aaro Eemil
Lähivaara, Tapio Aleksanteri
Taattola, Josefiina Riitta Ilona
Paavilainen, Pihla Matilda Koponen

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Sami Tommi Mikael Nissinen ja
Viivi Johanna Sinkkonen, Juho
Olavi Ranta ja Jenna Maria
Kristiina Nivalainen

KUOLLEET

Martti Karhapää 91, Raili Kaisa
Helena Tapio 81, Aatu Ilmari
Roivainen 91, Leena Marketta
Laakkonen 58, Hannu Veli
Puhakka 85, Otto Savolainen 97,
Anja Eeva Helena Soininen 86, Elvi
Maria Kuosmanen 88, Pauli Matti
Olavi Kuusenmäki 86, Pentti Olavi
Nuutinen 77

Kiitos sulle,
Jumalani
armostasi
kaikesta,
jota elinaikanani
olen saanut tuntea.

Virsi 341:1

SANALLISTA

Mikkelinpäivä

*Herralla on istuimensa taivaissa,
ja hänen valtansa alla on kaikki maa.
Ylistäkää Herraa, te hänen enkelinsä, te voimalliset sankarit,
jotka hänen sanansa kuulette ja hänen käskynsä täytätte.
Ylistäkää Herraa, te taivaan joukot, kaikki hänen palvelijansa,
jotka hänen tahtonsa täytätte.
Ylistäkää Herraa, te hänen luotunsa kaikkialla hänen
valtakunnassaan.
Ylistä Herraa, minun sieluni!*
Ps. 103: 19–22

Fantastinen hierarkia

Ihmisellä on tarve löytää järjestystä sillekin, mihin järki ei yllä. Raamatussa mainitaan useita kiehtovia henkiolentoja. Keskiajal-la teologit järjestelivät näitä sen mukaan, mikä enkelten ryhmä oli lähinnä Jumalaa.

Tunnetuin on Tuomas Akvinolaisen ryhmittely, jossa ensimmäiseen ryhmään kuuluvat serafien, kerubien ja valtaistuinten kuorot, toiseen herruudet, vallat ja voimat ja alimpaan hallitukset, arkkienkelit ja lopulta enkelit, jotka vaikuttivat lähinnä ihmisten todellisuutta.

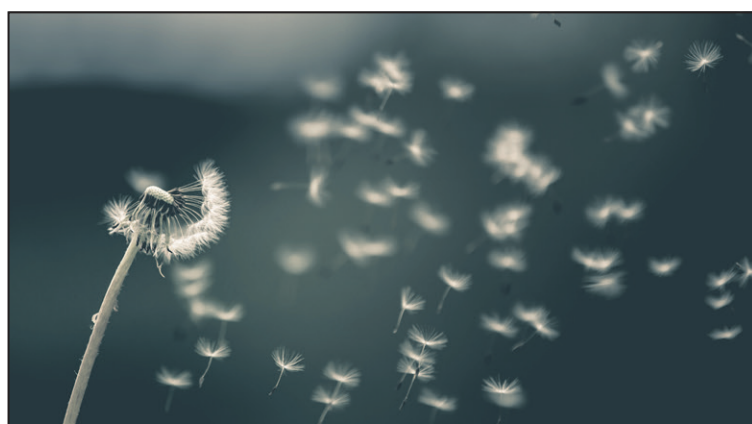
Minulle enkelihierarkiat palauttavat mieleen lapsuuden fantasia-aiheet keräilykorttipelit, joissa oli toinen toistaan vahvempia olentoja. Keskiajan teologit eivät kuitenkaan ryhmitelleet enkeleitä vain lapsenomaista uteliaisuuttaan; kyse oli laajemmasta maailmankuvan hahmottamisesta.

Antiikista periytyi kristilliseen teologiaan uusplatonistinen maailmankuva, jossa Jumalan ominaisuuksia olivat ykseys, henki ja järki (*logos*). Luomisessa kaikki virtaa tästä yhdestä, mutta ikään kuin jäähtyy matkalla etääntyessään siitä. Aine on kauempana Jumalasta kuin henki, kasvi etäämpänä kuin eläin. Ruumiillisen ihmisen ja Jumalan väliin asettuvat enkelten kuorot.

Vaikka serafit ja kerubit esiintyvät virsissä ja alttaritauluissa, välimaaasto kuolevaisten ja lankaikkisen välillä on jäänyt Danten Jumalaisen näytelmän jälkeen niukalle huomiolle. Syystäkin.

Jeesus oikaisi aikuisten fantasiat taivaallisista valthierarkioista: ”Joka nöyrytyy lapsen kaltaiseksi, on suurin taivasten valtakunnassa.”

OLLI VIITANIEMI
Tuomiokirkkoseurakunnan
rovastikuntapastori

Sinulle surun aikana

Sururyhmä työikäisille

Torstaisin 5.11., 12.11., 19.11., 26.11. ja 3.12. klo 18–19.30.
Suokatu 22 B, 4 krs.

Ryhmän ohjaajat pastori Heikki Hyvärinen ja diakoniatyöntekijä (eläk.) Ulla Turunen

Ilmoittautumiset viimeistään pe 23.10.

www.kuopionseurakunnat.fi/sururyhmat

Lisätietoja Heikki Hyvärinen 040 4848 397, heikki.hyvarinen@evl.fi

Sururyhmä eläkeikäisille

Torstaisin 29.10., 5.11., 12.11., 19.11., 26.11. ja 3.12. klo 10–11.30
Kerhuhuone Samuli, Suokatu 22

Ryhmän ohjaajat pastori Sirpa Nummenheimo ja diakoniatyöntekijä Kirsti Alajarva

Ilmoittautumiset viimeistään ma 12.10.

www.kuopionseurakunnat.fi/sururyhmat tai

diakoni Kirsti Alajarva 040 484 8374

Lisätietoja: Kirsti Alajarva 040 484 8374, kirsti.alajarva@evl.fi

Nilsin sururyhmä

Ensimmäinen tapaaminen keskiviikkona 7.10. klo 17
Nilsin seurakuntakoti, Nilsiantie 59.

Ryhmän ohjaajat: rovasti Raili Pursiainen ja diakoni Hanna Kokkonen

Ilmoittautumiset viimeistään ke 30.9. Hanna Kokkonen

040 4888 677

Lisätietoja Raili Pursiainen 040 4888 609 ja Hanna Kokkonen

040 4888 677

Sururyhmä lapsille

17.3–21.4.2021 klo 17–19 Poukaman leirikeskus

Ryhmän ohjaajat: diakoniatyöntekijät Maarit Kirkinen ja Riitta Murtorinne

Ilmoittautumiset viimeistään 7.3.2021

www.kuopionseurakunnat.fi/sururyhmat tai

toimistosihteerä Mirja Turunen 040 4848 410 arkisin klo 9–15.

Lisätietoja: Maarit Kirkinen 040 4848 369, Riitta Murtorinne

040 4848 437

www.kuopionseurakunnat.fi

KUOPION EV. LUT.
SEURAKUNNAT

SINI-MARJA KUUSIPALO

MILTÄ olisi tuntunut, jos olisi omassa surussa saanut lohtuhuivin? Marketta Heiskanen (oikealla) sovittaa Sirpa Tuomistolle lohtuhuivia.

HUIVI joka lämmittää ja lohduttaa

Siilinjärvellä vapaaehtoiset neulovat lohtuhuiveja ja -sukkia, jotka seurakunta lahjoittaa sureville.

Surussa ikävä tulee iholle. Silloin kokemuksen lohdutuksesta voi tuoda lohtuhuivi – villa-huivi, joka myös muistuttaa, että surussa ei tarvitse olla yksin.

Puolitoista vuotta sitten tamperelainen pappi kertoi Facebookissa, että oli hautajaisissa luovuttanut leskelle huivin. Vaikuttavasta kohtamisesta syntyi Facebook-ryhmä, ja idea lohtuhuiveista lähti leviämään ympäri Suomen. Tänä keväänä lohtuhuivien neulominen alkoi myös Siilinjärven seurakunnassa.

”Viime vuoden maaliskuussa jäin leskeksi ja löysin Facebookista tuon pastorin päivi-

tyksen. Ajattelin, miten ihanalta olisi tuntunut saada surun aikana tuollainen konkreettinen lohdutus huivin myötä”, **Marketta Heiskanen** kertoo.

Ajatus lohduttavasta neuleesta jäi käsityöharrastaja Heiskanen mieleen.

”Kun sitten osallistuin seurakunnan sururyhmään, kerroin lohtuhuivi-idean ryhmälle ohjanneelle diakoniatyöntekijälle.”

Jokaisen suru ja menetys on erilainen.

Idea sai tuulta alleen, ja helmikuussa Siilinjärvellä kokoontui ensimmäinen lohtuhuivityöpaja.

”Työpajaan tuli lähes parikymmentä neulojaa. Aktiivisuus yllätti meidät. Huiveja on nyt kolmisenkymmentä”, pajaa ohjaavat seurakuntalaiset Marketta Heiskanen ja **Sirpa Tuomisto** kertovat.

Vaikka työpaja ei voinut poikkeuskeväänä kokoontua toistamiseen, lohtuhuiveja on neulottu valmiiksi kodeissa.

Lohtuhuivi on hartiahuivi tai kaulaliina – miehille vaihtoehtona ovat myös lohtusukat. Seurakunnan työntekijät lahjoittavat huivin tai sukat läheisensä menettäneelle, kuten leskelle.

Ajatuksissa ikävöidyt ja surevat

Leskeksi jäätyään Marketta Heiskanen halusi neuloa toisille, joita neule lämmittäisi menetyksen jälkeen.

”Kun on saanut lahjaksi innostuksen ja riittävän taidon tehdä, niin on onnellisimmillaan, jos voi olla antamassa”, Heiskanen sanoo.

”Minä olen neuloessa palannut vanhempieni menetykseen, josta on jo aikaa. Työstin surua ja mietin, millaista olisi ollut, jos itse olisin silloin saanut lohtuhuivin”, Sirpa Tuomisto kertoo.

Neulojat ajattelevat myös huivin saajaa ja lohdun jakamista. Käsityöharrastajille lohtuhuiveissa yhdistyy neulomisen ja auttamisen ilo.

”Monella naisella neulominen on niin verissä, että aina pitää olla jotain näpertämistä. Käsityö on intohimo”, Heiskanen jatkaa.

”Käsityö on mukana joka paikassa. Olen neulonut huiveja sairaalan käytävälläkin”, Tuomisto kertoo.

Heiskanen mukaan yhteisessä työpajassa on ompeluseuran tuntua.

”On luonteva tehdä käsillä ja keskustella. Keskusteluihin voi tulla myös syvällisiä aiheita.”

Jokaisen suru ja menetys on erilainen, jokainen reagoi suruun henkilökohtaisella tavallaan.

”Surussa mikään ei ole erikoista”, Heiskanen sanoo.

Suruun voi kietoutua myös ilo – ilo taivaasta.

SINI-MARJA KUUSIPALO

Tietoa elämännälkään,

INNOSTU OPPIMAAN!

Kirjoittamisen perusopinnot 30 op
23.10.20–31.7.21 Kuopio

Minna Canth -foorumi:
Oppivan työpaikan johtaminen
(verkkotapahtumasarja 16.10.–4.12.)

Sääilmiöt ja niiden syntymekanismi
7.11.–5.12. verkko

Luontohoiva-ohjaajakoulutus 10 op
9.11.20–12.4.21 Kuopio

Lasten aistiylherkkyys 20.11. verkko

Tietosuojaavastaavan peruskoulutus 2 op
3.–17.12. verkko

SYKSYLLÄ
+100
KOULUTUSTA
JA KURSSIA
ammattillisen kasvun tueksi
tai arjen iloksi!

SNELLMAN
EDU

Tutustu ja ilmoittaudu
koulutuksiin jo tänään!

IISALMI - KUOPIO - VARKAUS - VERKKO
asiakaspalvelu@snellmanedu.fi | 044 746 2840
snellmanedu.fi

+ Lohtuhuivityöpajat
Siilinjärven seurakunta-
talolla 9.10. ja 6.11.
Lisätiedot: Kirsi Launo-
nen 044 7284 643.

KIRJALLISTA

Sakari Huovinen:
Isän kädestä.
Lauri Huovisen
ensimmäinen elämä.
Teos. 2020. 400 s.

Isän kädestä

Isä ja poika. Tuo yhtä vaikea suhde kuin äiti ja tytär. Tunnetaan hyvin kontrasti-ilmaiset mammanpoika ja isän tyttö. Oikeus- ja valtiotieteilijä, menestynyt yrittäjä **Sakari Huovinen** tutustuu isänsä kirjeisiin, puheisiin ja saarnoihin saadakseen selvää, miksi arvostettu ja ihailtu sielunpaimen – kirkkoherra ja tuomiorovasti – noudatti korkeimpana lastenkasvatusneuvoa: joka vitsaa säästää, se lastaan vihaa. Ja juuri tuon vihan Sakari tunsi paitsi takapuolessaan myös sielussaan, tuntee sen yhä ja kaipaa isän rakkautta, vaikka tämä on levännyt haudassaan jo neljännesvuosisadan.

Erityisesti Sakariin on sattunut isän halveksunta ja myös se, että

Huovisen kolmilapsisen perheen äiti kuoli Sakarin ollessa leikki-ikäinen. Onneksi isä otti äitipuoleksi poikia kunnioittavan naisen. Sakari kertoo laveasti isän kuoleman jälkeen löytämänsä kirjallisen materiaalin kautta tämän tarinaa ja piirtää samalla kuvan ristiriitojen täyttämästä miehestä, joka ei osannut rakastaa itseään eikä lapsiaan. Ainoan todellisen rakkauden sai hammaslääkäri **Aili Anna-Liisa Virta**, jonka Lauri Huovinen menetti 11 vuoden avioliiton jälkeen. Ailin tarinan kertoo puolestaan Sakarin isovelji emerituspiispa **Eero Huovinen** kirjassaan *Äitiä ikävä*.

TERHI LAITINEN

MINNA SIIKANIVA

LYHYESTI

Juha Määttä asetettiin virkaansa

Järvi-Kuopion seurakunnan henkilökunta oli piispa Jari Jolkosen ja seurakuntalaisten johdolla palvelemissa Muuruveden kirkossa, kun Juha Määttä asetettiin Järvi-Kuopion kirkkoherraksi. Työt seurakunnassa hän aloitti jo heinäkuussa.

Lämminhenkisessä juhlassa kirkkoherra sai monia ohjeita tehtävänsä hoitamiseen.

Juha Määttä totesi saarnassaan, että Jerusalemissa oli vesiallas, Betesda, jonka nimi tarkoittaa armon taloa. Ihmiset uskoivat, että tuohon vesialtaaseen liittyi parantavia voimia.

"Eräs siellä altaan reunalla oleva mies oli sairastanut jo 38 vuotta. Hän ongelmanaan oli se, että hän ei pystynyt liikkumaan ilman apua riittävän nopeasti altaaseen. Silti hän piti yllä

toivoa. Ehkä jonakin päivänä vielä hän olisi ensimmäinen ja saisi kokea ihmeen, joka muuttaisi hänen elämänsä."

Hän saikin kokea ihmeen. Mutta häntä ei parantanut altaan poreileva vesi, vaan Jeesus, joka tuli yllättäen hänen elämäänsä. Jeesus sanoi miehelle: "Nouse, ota vuoteesi ja kävele."

Ja niin mies nousi terveenä, otti vuoteensa ja käveli. Päivä, jona tuo ihme tapahtui, oli sapatti – juutalaisten pyhäpäivä. Myöhemmin jotkut juutalaiset tapasivat miehen kantamasta vuodettaan. He sanoivat tälle miehelle: "Nyt on sapatti, ei sinun ole lupa kantaa vuodettasi."

"Tämä ihme parantuminen todisti ihmisille, että Jeesus toimi Isän Jumalan valtuuttamana, ja siksi häntä oli syytä

kuunnella. Parantuneesta miehestä tuli puhutteleva esimerkki Jumalan rakkaudesta ja toiminnasta."

Juha Määttä sanoi saarnassaan, että niin kuin tämä mies, mekin voimme olla omassa elinpiirissämme tuomassa kunniaa Jumalalle elävinä esimerkkeinä siitä, hänen rakkaudestaan.

"Minä iloitsen jokaisesta Järvi-Kuopion seurakunnan seurakuntalaista, jokaisesta työntekijästä, jokaisesta vapaaehtoisesta. Yhdessä me voimme olla rakentamassa hyvän Jumalan siunaamina meidän seurakuntaamme."

Juhlan hienointa antia oli siinä esitetty musiikki omien kanttorien ja pastori **Eino Keihäsen** voimin.

ERIKA SUOMINEN

LUOTTAMUSHENKILÖ

Minun tuomiokirkkoni

Kuopion tuomiokirkko on minulle rakas ja henkilökohtainen.

Tuomiokirkko on ollut elämässäni monessa mukana. Olen päässyt siellä ripille, minut on mieheni kanssa vihitty siellä ja sanomakellot miehelleni soitti Tuomiokirkko.

Kuopion tuomiokirkko on kaunis, tyylikäs ja kotoinen. Syntyperäisenä kuopiolaisena olen saanut olla näkemässä kirkkosalin muutokset aikojen kuluessa. Ammattini on antanut myös mahdollisuuksia päästä mukaan kirkon kehittämiseen. Muotoiluakatemia opiskelijat suunnittelivat ja valmistivat jouluseimen kirkon etuosaan. Opiskelijoilla oli myös keramiikanäyttely kirkonmäellä. Kirkkoketstiilien ja -esineistön suunnittelussa Muotoiluakatemia on ollut myös mukana. Ennen vanhaan kuului oppilaitoksen lukuvuoteen myös joulukirkko, josta kynttiläkukeessa siirryimme koululle joulukahveille.

Kuopion seurakuntayhtymän kuvataidetoimikunta on tullut minulle tutuksi puheenjohtajana ja jäsenenä. Siinä luottamustehtävässä olemme antaneet useita lausuntoja Tuomiokirkon ja muiden kirkkojen tekstiili-, kuvataide- ja esineistöhankeissa.

Tuomiokirkko on ollut mukana myös jalkapalloharrastuksessani. Kun suunnittelimme KuPSille seuran uuden lipun, sen siunasi piispa Tuomiokirkossa yhdessä maalivahdin ja junnu pelaajan kanssa.

Tämän vuoden keväänä olin monen muun lailla omaehtoisessa karanteenissa koronan vuoksi. Vieläkin kartan sisätiloissa suuria ihmisjoukkoja. Silloin tuli virtuaalikirKKO apuun. Olen maaliskuusta lähtien "kokoontunut Tuomiokirkkoon" ruudun ääressä. Saan

ihaila kaunista kirkkoamme ja kuulla messun tai sanajumalanpalveluksen sekä hienoa musiikkia. Se, mistä jään paitsi on ehtoollinen. Nykyinenkään tekniikka ei ole tuota pulmaa ratkaissut.

Mutta – Kuopion tuomiokirkko, minun kirkkoni tuli kotiini!

TIMO HARTIKAINEN

EIJA VÄHÄLÄ
Tuomiokirkkoneuvoston jäsen

”TÄLLÄ KUVALLA osallistuin aikoinaan Savon Sanomien valokuvakilpailuun”, Erkki Luukkonen muistelee.

ELÄMÄN kymmenottelija

Muuruvedellä asuva Erkki Luukkonen uskoo, että uteliaisuus vie pitkälle ja elämänkoulu on paras opinahjo.

Impilahden evakkona 40-luvulla Muuruvedelle päätyneen Erkki Luukkonen on viime viikkoina ollut kovasti harmissaan.

”Pohtivat meidän seurakuntatalomme purkamista, ja että jopa kirkkoonkin kajottaisiin jollain tapaa. Se on kuin puukonisku täkäläisten sydämiin. Toivon todella, että nämä jäisivät vain suunnitelmasteelle”, Luukkonen suree.

Tilanne tuntuu erityisen pahalta, sillä Luukkonen on itse ollut aikoinaan paikallisen kirkkohallintokunnan jäsen ja mukana vaikuttamassa seurakunnan kiinteistöjen rakentamiseen.

”Minun aikanani muun muassa päätettiin rakentaa kirkon viereen säilytystilat vainajille.”

Muuruveden kirkko ja seurakunnallinen toiminta ovat vuosikymmenien saatossa tulleet Luukkoselle läheisiksi.

”Menetin lapsuuden kotikirkon Impilahdella, kun se poltettiin. Toivon, ettei taas tarvitsisi kokea menetystä.”

Suomen ainoa ”tuomiokuvaaja”

Luukkonen on armoitettu valokuvaaja – se on yksi hänen lukuisista taidoistaan. Mies kertoo harrastaneensa kuvaamista jo kuudenkymmenen vuoden ajan. Olipa hänellä jossain vaiheessa oma studiokin kotitalon yläkerrassa, jossa muuruveläiset kävivät muun muassa passi-kuvassa.

”Lasten synnyttyä vaimo sanoi, että nyt saa studio väistyä, koska perheelle tarvitaan tilaa.”

Luukkonen kertoo jääneensä koukuun valokuvauksen maailmaan.

”On kiehtovaa, kun kuvaajana ei koskaan tule valmiiksi. Aina voi oppia jotain uutta ja löytää uudenlaisia lähestymistapoja.”

Varmasti kukaan ei ole taltioinut niin paljon Muuruveden kirkon toimituksia kuin Luukkonen.

”Vuosikymmenten aikana olen kuvannut tuhansia otoksia hautajaisista, konfirmaatioista ja häistä.”

Jossain vaiheessa Luukkonen jo ajatteli, että voisi vähitellen jättäytyä takavasemmalle kirkkokuvaajan hommista.

”Kun ehdotin sitä silloiselle kirkkoherralle, hän vastasi, että jos sen sijaan tehdään sinusta tuomiokuvaaja. Kirkkoherra perusteli nimitystä sillä, että Suomessa on tuomiokuvastajakin, niin miksipä ei yksi tuomiokuvaajakin mahtuisi joukkoon”, Luukkonen muistelee nauraen.

Ensimmäinen suklaapala

Luukkonen tuli ensimmäisen kerran Muuruvedelle evakkona vuonna -41 ja perhe sai asuttavakseen pappilan torpan.

”Monet olivat kateellisia, kun sellainen paikka annettiin evakoille. Aika rappiolla tila kuitenkin tuolloin oli.”

Vuonna -42 perhe palasi takaisin kotiseudulle Impilahdelle. Paluumatkalta Luukkosella on muisto, joka on ikuisesti piirtynyt mieleen.

”Siilinjärven juna-asemalla oli meidän kanssamme samaan aikaan saksalaissojilaiden juna. Yksi sotilaista katsoi minua pitkään asemalaiturilla, viittilöi luokseen ja otti syliinsä. Hetken päästä hän kaivoi taskustaan suklaalevyn ja lohkaisi minulle siitä palan. Se oli elämäni ensimmäi-

nen suklaapala ja tuohon maailmanikaan aivan valtava elämys pikkupojalle.”

”Äitini kertoi, ettei unohda katsetta sotilaan silmissä. Siitä kuulemma kuvastui kaipaus. Äiti arveli, että sotilaalla oli kotimaassaan saman ikäinen poika kuin minä. Arvoitukseksi jää, pääsikö kyseinen saksalaismies koskaan takaisin perheensä luo.”

Maanviljelyä, mehiläisiä ja matkailua

Luukkokset palasivat Muuruvedelle ja samaisille pappilan tiluksille vuonna -44 – tällä kertaa pysyvästi. Rappiotila saatiin kovalla työllä kukoistamaan niin, että se lopulta tuotti valtakunnallisesti mitattuna huippusatoa niin kuivaheinää kuin apilaakin.

”Minulla oli nuorempana ollut kova halu päästä opiskelemaan, mutta isä oli sitä mieltä, että olisin enemmän hyödyksi maatilalla.”

Elämäntyönsä Luukkonen teki lopulta maanviljelijänä ja karjatilallisena. Mutta näiden ja valokuvauksen ohella hän on ehtinyt tehdä paljon muitakin.

”Ryhdyin jossain vaiheessa tarhaamaan mehiläisiä. Sen tiimoilta minua kysyttiin opettajaksi Kaaville, jossa oli alkamassa Suomen ensimmäinen ammattiin johtava mehiläistarhauskursi. Eihän minulla varsinaista pätevyyttä ollut opettamiseen, mutta otin haasteen vastaan.”

Luukkonen innostui aikoinaan myös matkailupalvelujen tarjoamisesta ja alkoi vuokrata viittä lomamökkiä niin koti- kuin ulkomaisille matkailijoille.

”Minä ja vaimoni emme vieraita kieliä

hallinneet, mutta molemmat poikamme toimivat tulkkeina ja hyvin selvitettiin.”

Paljonko evakkopoika kestää?

Vaikka kouluja ei pahemmin ole käynyt-kään, Luukkonen on ollut valmis tarttumaan mitä erilaisimpiin toimiin.

”Yksi tuttava minua tituleerasi elämän kymmenottelijaksi. Osaan monia asioita, mutta mihinkään ei ole varsinaista pätevyyttä”, Luukkonen tuumaa pilke silmäkulmassaan.

”Olen vankasti sitä mieltä, että uteliaisuus vie pitkälle ja lopulta elämänkoulu on se, joka kasvattaa parhaiten.”

Viimeisimpänä kymmenottelun lajina Luukkosella oli Alzheimerin tautiin sairastuneen puolisonsa omaishoitajuus. Se osoittautui kovaksi kouluksi.

”Halusin hoitaa puolisoni mahdollisimman pitkälti itse. Ajattelin, että nyt katsotaan, paljonko evakkopoika kestää.”

Luukkonen päätyi kestäkykynsä ääri-rajoihin ja paloi loppuun.

”Kahteen vuoteen en oikeastaan nukkunut kunnon yöunia, koska minun piti vahtia, ettei vaimo karkaile. Tosin kyllä hän välillä siinä onnistuikin.”

Puolison kuolemasta tulee pian kolme vuotta ja Luukkonen jaksaa jo katsoa vähän elämässä eteenpäin. Impilahdelkin olisi kiva taas tehdä muistelureissu.

”Vaikka kotimme taakse jäi, jäi eteemme elämä”, Luukkonen kiteyttää tunteuksensa elokuvaohjaaja **Lauri Töhröstä** siteeraten.